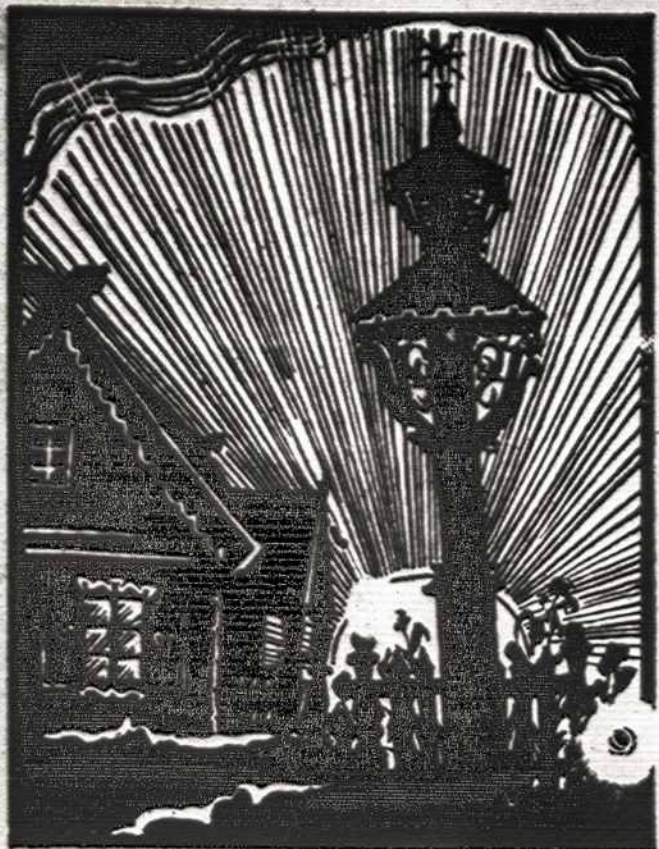

TĖVISKĖS ŽIBURIAI

Nr. 19 (20)

TORONTO, Ontario, 1950 m. GEGUŽES mėn. 11 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. C. Society of Canada.

Authorized as Second Class Mail Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada

PL Bendruomenės diena

Raudonojo teroro įtakoję mūsų maža kelių milijonų tauta yra išstatyta prieš didžiulį likiminį klausimą: būti ar nebūti? Dabar gyvenančios trys lietuvių kartos (vyresnieji, jaunimas ir vaikai) turi pakelti istorinę atsakomybę prieš būsimąsias kartas. Arba sunkioje ir garbingoje kovoje atlaikys ir sulauks šviesesnės tautos ateities arba žus ir kartu pražudys visa tai, ką per šimtmečius senoliai sukūrė ir išlaikė.

Tai didelė ir sunki kova, kuriai atlaikyti mūsų tauta šiuo metu turi, deja, ypatingai blogas sąlygas. Nedvejodami galime teigti, kad tautinio išsilikimo kovai sąlygos šiuo metu yra blogiausios, negu kada nors iki šiol yra buvusios. Darų vargų ir nelaimių yra lietuvių tauta pakėlus, bet niekad ji dar neturėjo tokiam dideliame laipsnyje dviejų blygybių: a) būti fiziškai žudoma ir b) būti išskaidyta po visą žemės rutulį.

Apie 3,5 milijono tauta yra šiuo metu išskaidyta pasaulio į tris grupes: a. Lietuvoje, b. Rusijoje bei Sibire ir c. Vakarų pasaulyje, ypač Amerikos žemyne.

Po karo audrų žudymų ir nuolatinių deportacijų Lietuvoje, reikia skaičiuoti, bėra likę apie 1,5 - 2 mil. lietuvių. Savo tautiniam išsilikimui šie lietuviai turi vieną didelį plusą — po kojomis gimtąją žemę. Tačiau visos kitos sąlygos jiems yra ypatingai žiauros. Suaugusieji naikinami fiziškai, žudomi ekonomiškai. Jaunimas ir vaikai nuolat veikiama antilietuviškos, bolševikiškai rusiškos aplinkos. Tie, kurie šitokiomis sąlygomis išsilaukys gerai lietuviškas ir galės išsaugoti tai, kas visiems brangu, bus tikri tautos didvyriai.

Nelaimingiausių tautos grupę sudaro Rusijos ir Sibiro tremtiniai. Jų skaičius palengva artėja prie milijono. Visa tai, ką pergyvena likę Lietuvoje, parodo ir šie nelaimingieji mūsų tautos vaikai. Plius dar svetima žemė, visai svetima aplinka, sunkiausias darbas, blogiausias gyvenimo sąlygos ir išdraskytos šėimos. Sugauti ir ugdyti mūsų tautos turtus jie neturi jokių sąlygų. Duok Dieve, kad jiems pavyktų bent paties išlaikyti ir galimai mažiau patūžuslems grįžti į Nepriklausomą Lietuvą.

Trečiąją mūsų tautos grupę sudaro tremtiniai ir emigrantai, esantieji Vakarų pasaulyje. Jų taip pat apie milijoną. Ir šie lietuviai turi vargų. Senieji emigrantai, jau kelias dešimt metų svetimos aplinkos veikiami, yra daugiau ar mažiau tos įtakos paliesti. Ne viena, tai kita prasme. Naujieji — tremtiniai dar bent keletą metų turės labai daug jėgų pašvęsti kasdienio gyvenimo aptvarkymui, kasdieninei duonai. Be to, seniesiems ir naujesiems trūksta gimtosios žemės atamos. Tačiau visa tai yra vargai ne tokie dideli, palyginus su tuo, ką kenčia tautiečiai Lietuvoje ir Sibire. Svarbu yra, kad Vakarų pasaulio lietuviai turi laisvę. Laisvę kalbėti, rašyti, organizuotis, auklėti

ti vaikus lietuviškoje dvasioje. Naujai atvykusių tremtinių tarpe yra didelis nuosimtis geriausių mūsų inteligentijos. O senųjų emigrantų tarpe yra nemažas nuosimtis kietų lietuvių, kietai užsigrūdusių kovoje už lietuvių svetimoje žemėje.

Tų visų ir daugelio kitų aplinkybių dėliai, šiai trečiajai grupei — lietuviams Vakarų pasaulyje — neabejotinai tenka dabar ir gal net ilgesnį laiką ateityje teks nešti pagrindinę našta lietuvių išlikimo darbe. Ši didiųjų uždavinį vakariečiai lietuviai privalo ir neabejotinai gali savo jėgomis atlikti, jeigu tik jiems pavyks tinkamai išspręsti susiorganizavimo klausimą. Visų vakariečių lietuvių susiorganizavimas į glaudžią bendruomenę yra tas galingas veiksnys, kuris bent dalinai gali atstoti laikiną gimtosios žemės netekimą. Juk kaip dažnai, pobuvęje gausesniam tautiečių susibūrimui, mes pasijuntame lyg būtume Lietuvoje buvę. Šią galviančią tėvų žemės dvasią ir turi mums nešti Bendruomenės Organizacija, į kurią visi galime tilpti, kurioje kiekvienas gali rasti darbo pagal savo norą, palinkimus ir sugebėjimus.

Aukščiausias mūsų tautinės kovos organas VLIKas, kuris jau nuo seniai rūpinasi suburti laisvojo pasaulio lietuvių ir Bendruomenės Organizaciją, šių metų gegužės mėn. 15 dieną yra paskelbęs oficialia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės darbo pradžios dieną. Ateityje ta diena bus PL Bendruomenės šventė. Ši data mums ypatingai brangi ir nuo seniau. Prieš 30 metų — 1920 metų gegužės 15 dieną — susirinko Laisvosios Lietuvos Respublikos steigiamasis seimas, kuris nutiesė mūsų nepriklausomojo gyvenimo gaires, priimdamas Respublikos Konstituciją, žemės reformos, valiutos ir kitus esmines reikšmės įstatymus. VLIKas, kurio priekyje mes su pasididžiuoimu matome nuo garbingojo Steigiamojo Seimo narius — veteranus, visai tikslingai PL Bendruomenės ir Steigiamojo Seimo šventės sujungė.

Taip kaip Steigiamasis Seimas prieš 30 metų viešai ir demokratiškai valia išreiškė iš amžių glūdumos prisikėlusios lietuvių tautos norą laisvai ir socialinai teisingai gyventi taip ir šiandien PL Bendruomenė demokratiškai valia teįrodo, kad galime suglausti gretas laisvės kovai, nors mus skiria ir tūkstančiai mylių. Suglausti pečių ir petį už mylimą šalį ir dar kartą prikelti Lietuvą mūsų!

A. Rinkūnas.

— LONDONAS. — Darbiečiai po generalinių rinkimų dar laimėjo tris vietas papildomuosiuose rinkimuose, renkant atstovus vietoj mirusių. Paskutinį kartą jų atstovas laimėjo Brighouse — Spenborough apylinkėje, surinkdamas 437 balsus. Tuo būdu parlamente darbiečiai dabar turi 315, o konservatoriai, kartu su visa opozicija — 309.

Šaltasis karas žaibuoja

"Šaltasis karas" pradėjo žaibuoti visame pasaulyje vis labiau ir labiau. JAV ir Rusijos pašnekėsiai kas kartą aštrėja ir notos krypta iš diplomatinio mandagumo formų. Pavojingiausia parako statinė šiandien yra Berlynas. Toliau seka: Baltijos jūra, Trieste, Irakas, Dardanelai, Azija. Visur jaučiama to paties šaltojo karo pavasario ofenzyvos pradžia. Ofenzyvos priemonės jau yra ir ginklų šūviai, kurie neturėtų priklausyti prie šios rūšies karo. Šiuos šūvius pirmieji paleido rusai — neginkluotą amerikiečių lėktuvą ir 10 aukų jau turime šios rūšies karo balanse JAV ne nauda.

Berlyne temperatūra kasdien kyla ir pralenkia visus kitus frontus. Rusai pažadėjo 28 dieną šio mėnesio padaryti "invaziją" į Berlyną su puse milijono rytų Vokietijos jaunimo. Rusų reguliari kariuomenė paliekama tolimesniai užnugarįje, o per žarijų laukus norima paleisti vokiečius.

Amerikiečių, anglų ir prancūzų karinės pajėgos yra pilnai paruoštos riaušių kautynėms. Komunistiniai jaunimui suteikti vakariečių policija jau turi paruoštas asarines dujas, vandens šliaukias ir kitas šios rūšies priemones. Žinoma, tikras karas dėl to dar neprasidės, jei rusai nesiųs reguliarios kariuomenės. Priešingu atveju karas būtų nebeišvengiamas.

Baltijos jūra nuo š.m. balandžio mėn. 8 d. yra tapusi naują šaltojo karo sritimi, nes tą dieną įvykęs incidentas ją padarė pirmoje vietoje po Berlyno. Klasingas JAV beginklio lėktuvo nušovimas privertė amerikiečius ir šioje srityje imtis visų atsargumo priemonių. Visiems JAV lėktuvams įsakytą laikytis 20 mylių atstumo nuo

Rusijos krantų, nors tarptautiniai nuostatai teritorinius vandenis laiko tik 7 mylias nuo kranto.

Jugoslavijos padėtis su Sov. Rusija tebėra lygiai įtempta kaip ir prieš metus, kada maršalas Tito atskilo nuo Maskvos ir kiekvienu momentu buvo laukiama pasigirstant šūvių. Atrodė, kad Rusija bandys įvesti savo kariuomenę ir sutvarkyti atskalusius. Tačiau iki šiol tai neįvyko. Matyt sovietai pabijoję galimos JAV pagalbos konflikto atveju.

Triestas, kaip jau praeitame numeryje buvo minėta, vėl iškyla į politinių problemų areną ir atsiduria šaltojo karo scenoje. Tačiau rusams šioje vietoje sunkiau vesti kiršinimo darbą, nes Titui atskilus nuo Maskvos, amerikiečiai liko artimesni draugai jugoslavams, o su Italija susitarimai eina geresnėmis kryptimis, negu kad rusai norėtų Trieste klausimu.

Graikijos padėtis yra visai pagerėjusi po to, kada Graikijos komunistams partizanams buvo nutraukta tiesioginė Tito pagalba. Artimoje ateityje tenka laukti gana draugiškų santykių tarp Jugoslavijos ir Graikijos, taigi penktosios kolonos pasiekimas čia liko nebereikšmingas.

Dardanelai. Rusai norėdami padidinti šaltojo karo židinių skaičių, pradėjo naują kampaniją dėl Dardanelų revizijos, kad gautų išėjimą į Juodųjų jūrų. Nuolatinis Maskvos spaudimas į Turkijos vyriausybę priverė amerikiečius tuo rimtai susirūpinti ir pasiūlyti savo militarinę pagalbą. Nežiūrint to, rusai ir toliau reikalauja Dardanelų revizijos ir tuo didina nervų žaidimą šaltajame kare.

Irane (Persijoje) neilgai trukus

šių ramybę komunistai vėl pradėjo drumsti. Prieš kurį laiką pasireiškęs nedarbas davė komunistams progos pasireikšti jų propagandai. Taip vadinama Tudeh partija, vadovaujama komunistų, nuolat stiprėja ir organizuoja krašte streikus ypatingai nukreiptus prieš JAV militarinę pagalbą. Nors čia šūvių dar ir nesigirdi, tačiau pasienio incidentai nuolat dažėja ir padėtis darosi rimta.

Burma, Malajai ir Indokinija nemažiau verčia susirūpinti JAV Valstybes kaip kitos jau anksčiau minėtos šaltojo karo zonos, nes komunistinis elementas nuosekliai laikosi Maskvos direktyvų ir plečia nervų žaidimą su Vakarais visuose pasaulio kraštuose kiek tik jiems pavyks. Indokinijoje Bao Dai imperatorius su 150.000 prancūzų kariuomenės veda kovą su komunistiniais partizanais, kurių prielaidą susitarimai eina geresnėmis kryptimis, negu kad rusai norėtų Trieste klausimu.

Formosa kitų nacionalistams liko paskutinis atamos taškas prieš raudonuosius, kritus Hainano salai. Šiame taške JAV stovi daugiau nuosalyje ir leidžia įvykiams vystytis toliau. Tačiau vargu ar ilgai begalės Čiang Kai Šekas laikytis Formosoje su savo 300.000 likusios kariuomenės.

Visi pasaulio įvykiai veda prie dviejų didžiųjų jėgų susikirtimo, kuris gali išsukti III pasaulinį karą, dėl kurio daugelis rimtų politikų šiandien jau neabejoja. Nors iš Vašingtono ateinančios žinios ir sako, kad JAV nenumato dar karo, tačiau kartu pastebi, kad jų parako statinės yra pilnai paruoštos ir laikomos sausai.

Savaitės apžvalga

JAV nota Sov. Sąjungai

Gegužės 5 d. JAV ambasadorius Maskvoje A. Kirk įteikė notą — atsakymą į Sovietų balandžio 21 d. notą dėl "Privateer" lėktuvo numušimo. Stebėjai pareiškia, kad nota labai griežtai formuluota ir kad, dar nenutraukiant santykių, griežtesnės notos negali būti suredaguotos.

Notoje konstatuojama, kad Sovietų Sąjunga nenorinti pasakyti tiesos apie lėktuvo numušimą. Sov. Sąjungos elgesys esąs nesuderinamas nei su teise, nei su žmoniškumu, nei su gerais dviejų tautų santykiais. Sovietų Sąjunga, nors JAV prašiusi patikrinti faktus, pakeisti pirmojo savo pranešimo išvadas ir atlyginti nuostolius, atsisakanti tarptautinės teisės ir tautų bendravimo uždėdamų pareigų, o tai esą visai nesuderinama su Sovietų vyriausybės deklaracijomis dėl taikos išlikimo, Sovietų teigimas, kad lėktuvus buvęs virš jų kontroliuojamos teritorijos ir kad jis pirmas pradėjęs šaudyti, esąs neteisingas, nes lėktuvus buvęs neginkluotais ir, kaip visi dariniai rodą, buvęs nusautas virš Baltijos jūros, kurios padangius kontroliuoti Sovietų Sąjunga neturinti teisės.

Atrodo, kad nota ypatingų rezultatų vis dėlto neturės. Tai yra tik perspėjimas, kaip rimtu JAV laiko šį incidentą, perspėjimas dėl rimtų pasekmių, bet kokių priemonių JAV toliau imsis, nesakoma. Beabejo tai pri-

klausys nuo tolimesnio tyrinėjimo gautų duomenų.

Skandinavija protestuoja

Iš valdžios sluoksnių pranešama, kad Švedija netrukus įteiks Maskvai protesto notą prieš trukdymą žvejybos bei pagrobimų švedų žvejų laivų Baltijos jūroje. Nota busianti gana griežta.

Manoma, kad protestą pareikš ir Danija, kurios 4 žvejų laivai nuo balandžio 28 d. yra dingę Baltijos jūroje.

Šveicarija būkštuoja

Šveicarijos viešojo maitinimo ministerija išleido kreipimąsi į šveicarų moteris, raginanti maisto taupymą galimiems eventualumams bei maitinimo sutrikimams.

Sudėgė trečdalis miesto

Vienas iš didžiausių gaisrų Kanados istorijoje sunaikino apie trečdą Rimouski miesto, esančio rytinėje Quebeco provincijos dalyje. 2.500 gyvenojų iš bendro 15.000 skaičiaus liko be pastogės, o piniginiai nuostoliai siekia 20 mil. dolerių.

Gaisras kilo šaltajame kare dviejų elektros linijų užkibus ant malkų krūvos. Ugnis, nesuvaldoma šėlus per 30 val., sunaikino visą miesto centrą virš vienos kv. mylios plotčio. Sudėgė virš 300 gyv. namų be apie tuzinas prekybos, auklėjimo bei religinių pastatų. Kariuomenė ir Raud. Kryžius skubėjo miestui į pagalbą.

"Taikos kongreso" mitingas

Artipilis Maple Leaf Gardens stadionas Toronte sekmdienio vakare klausėsi, kaip raudonasis Canterbury dekanas Dr. Hewlett Johnson ir buv. United Church misijonierius Kinijoje Dr. J. G. Endicott Kanados vyriausybę vadino "kvaila", "karo kurstytoja", o Sov. Sąjungą gyrė, kaip "taikos iškotoja, skelbėja ir platintoja".

Šis mitingas buvo "Taikos kongreso" užbaigą, kuris čia tęsėsi tris dienas ir planavo savo veiklą ateinančioms metams. Strategijoje numatyta: rinkimas parašų peticijai Ban the Bomb. Tarptautinės Taikos Dienos šventės rengimas ir taikos tarybų visame krašte organizavimas.

kraštas. Vadinai, demonstruoją savo ryšius su totalitariniais kraštais, kenkia patys savo veiklai.

3. Ginčas tarp liberalų ir konservatorių tuo reikalu nėra joks partijų ginčas. Tai yra tik metodo svarstymas. Ir vienoje ir kitoje partijoje yra ir griežtumo ir nuosaikumo šalininkų. Socialistų—CCF vardu stambiausią kalbą pasakė A. Mac Innis. Jis pareiškė:

"Dar nėra buvę pavyzdžių, kad kuris nors kraštas išsigelbėtų nuo perversmo ar revoliucijos, panaudodamas priepauią. Atvirkščiai. Priespauda gali tik pakenkti. Tad CCF šiuo reikalu pritaria vyriausybės pozicijai".

"Raudonasis dekanas" pranešavo, kad jei Vakarai pradės karą su Rytais, tai Vakarams bus sunku atsispirti Rytų garbei, o Britanijai tai tur būt reikėtų galą... "40 atominių bombų į ją nušautų".

Pagal Johnsoną yra "prokeitas melas", kad Rusija nori karo. Stalinas keturis kartus siūlęs taiką, bet Vakarai nieko neatsakė.

Rinklavoje tarp žydų, vengų, ukrainiečių, rusų, duchoborų ir kitų organizacijų ir "Lietuvių Tautinis Komitetas" (komunistų) pridėjo savo garsų — paraukodama \$25 "taikos reikalavimus". Skaudu tikram lietuviui klausytis savo vardą minint tarp šio krašto ideologų. Matant komunistų veiklą lietuvių laisvame krašte, kyla klausimas ką veikia, tie, kurie ant savo kailio pažino raudonąjį rojų?

V. A.

Nori 11 provincijos Kanadoi

Vakarinėje Ontario provincijos dalyje, kurios centre yra Fort William ir Port Arthur miestai, kyla sąjūdis, reikalaujantis Ontario dalį išskirti ir atskirą vienuoliktąją provinciją. Reikalavimas remiamas tuo, kad ta sritis labai nutolus nuo Toronto, kad prastos susisiekimo ir kad Ontario centriniai organai nesirūpiną ir skriaudžia tos srities pramonę. Esą, patys tvarkydami pastebėtų gerų rezultatų. Toronte būtų minimai nepritariama.

Komunistų klausimas Kanados parlamente

Š.m. gegužės mėn. 2-3 d. Kanados parlamentas pašvenė įdomiems debatomis apie komunistų partijos uždarymą Kanadoje.

Šį klausimą iškėlė opozicija — progresyviųjų konservatorių partija (PC). Pagrindinę kalbą pasakė PC partijos vadovas Mr. G. Drew. "Jau ir Kanada yra laikas atitinkamai pakeisti kai kuriuos baudžiamojo kodekso straipsnius, įtraukiant į nusiakstamų darbų sąrašą priklausymą prie komunistų partijos. Laikas uždaryti Kanados komunistų partiją, kaip tai daro Australija, Pietų Afrika ir kai kurios kitos valstybės" — pareiškė jis. Toliau savo kalboje Mr. Drew išskėlė šiuos pagrindinius motyvus:

1. Jau prieš ketveris metus paaiškėjo, kad komunistai yra svetimos valstybės šnipai.

2. Komunistų ir dabar dar yra Kanados įstatyose. Štai vienas įstatymas Krašto Apsaugos Departamentas nepatikėjo darbu, surišu su karinėmis pasla- timis. Ką tai rodo? (Zr. "T2" Nr.

11/12). 3. Komunistų vadams Tim Buck ir dr. Endicott leidžiama laisvai važinėti į Maskvą, kad ten gautų naujų instrukcijų, kaip kenkti savo kraštui. Šiems ponams galėjo būti duodamas tik vienos rūšies pasas, t.y. pasas tik į vieną galą — į Maskvą, bet ne atgal.

Komunistai Kanadoje leidžia visą eilę laikraščių ir kitokios spaudos, anglų, prancūzų ir daugelyje kitų kalbų, ypač Toronte. Visuose tuose laikraščiuose nėra daugiau nieko, kaip tik rusų vergijos propagavimas. Kas apmoka tą spaudą?

Savo kalbą Mr. Drew baigė šitaip: "Mes šiandien turime reikalo su brutaliausios jėgos pasireiškimu, kokio pasaulis iki šiol dar nėra turėjęs. Net na- ciškai ir fašizmas nebunka prieš šią šlykščią ir velnišką jėgą. Komunistai, kurie nesena demonstravo prie parlamento rūmų, nėra jokie savo įsitikinimų reiškiejai. Tai yra Kremlius pinigais samdyti žmonės. Kai kas sako, kad kimunizmas yra

fanatiškos religijos rūšis. Sutinku! Jei kada nors velnias yra įsikūnijęs žmoguje, tai tas žmogus be abejo yra Stalinas".

Liberalų partijos ir vyriausybės vardu pagrindines kalbas pasakė min. pirmininkas Mr. St. Laurent ir užsienio reikalų ministeris Mr. Pearson. Jie išskėlė šiuos pagrindinius motyvus:

1. Komunistų įtaka Kanadoje per porą paskutiniųjų metų yra žymiai sumažėjusi. Yra išaugusi Sovietų Sąjungos militarinė galybė, bet ne komunistų pajėgos Kanadoje. Įtikins pavyzdys gali būti darbininkų unijos. Prieš keletą metų šios unijos buvo patekusios į komunistų įtakos pavojų. Tada taip pat buvo stuloma atkreipti į tai įstatymą. Bet to nebuvo padaryta, paliekant tai patiems unijų nariams. Ir tas davė gerų vaisių. Tad liberalai ir vyriausybė ir dabar nemano, kad reikėtų griebtis prievartos.

2. Leidimas komunistų vadams važinėti į Maskvą dar kartą rodo, kad Kanada yra laisvės ir tikros demokratijos

Tėviškės žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTISRedaguoja Redakcinis Kolektyvas
Redaktorius Dr. A. ŠapokaLeidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniški, Australijoje, Pietų Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniški, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Papročių revoliucija

Garsus prancūzų rašytojas R. Chateaubriand kartą pasakė, kad "perėjo per gyvenimą žiuvandamas".

Ernest Psichari, prancūzų karininkas ir kelių vertimų knygų autorius, savo dienoraštyje pasizymėjo: "Ak, būsimas šio mėnesio balansas! Niekio nežinau, nieko, niešmokau".

Maršalas Justinas Lyautey savo užrašų knygelėje pasizymėjo šitokią pastabą: "Blogai praleistas mėnuo, per daug žodžių, per mažai veiksmų. Pasirūpinimas: skatinti Evangeliją" ir (Tomio Kempelio) Sekimą. Niekomet neapleisti savo luomo pareigų. Labiausiai vengti išdidumo".

Jau nutė keturiolikos metų mergaitė paskutiniomis savo gyvenimo metais su širdgėla užsirašo dienoraštyje: "Aš tai būgu, tai griūvu, keliuosi, atsitraukiu, vėl griūvu, paskum keli būlūs žingsneliai ir vėl galas. Turiu prašyti Aiškiojo (Dievo) daugiau blaivumo ir pastabumo, nes dabar lyg su baitsiu Marsu kovoju, o tikrumoje išmestose šūkslės ramiausiai grįžta į seną vietą. Tai yra visa mano pažanga. Du žingsniai į priekį, o pusantro atgal. Čia yra mano gyvenimas, galėčiau pasakyti: Buvau asilas, esu asilas ir būsiu asilas".

1—

Jeigu mes žvilgteltume į treinties metų balansą, kažin ar neturėtume su marš. Lyautey prisipažinti: blogai praleistas laikas; per daug žodžių, per mažai veiksmų...

Tiesa, mes negalėtume pakartoti Chateaubriand žodžių, kad perėjome gyvenimą žiuvandami. Gal visai priešingai: naujos gyvenimo sąlygos, nauji kraštai ir jų papročiai ar tik nebus per daug įtakos padarę mūsų charakteriui ir lietuviškam atsparumui...

Jau spaudoje nekartą kelta mintis, kad dolerinė karštligė atitolino kaikienuo mintis nuo motutės ratelio. Ilgai tylėjus, pradėdama su nepasitenkinimu kelti viešą protestą prieš "legalizuotus konkurentus", taip greit pamirštant lietuvoje patalikusius vyrus ar žmonas. Ne vienose vietose susiduriame su tėvų keistu galvojuimu: kam mums teiktų savo vaiką į lietuvišką mokyklą, — tegu jis verčiau eina į prancūzų kalbą mokytis. Barami rašytojai, kad nieko nerado, o tuo tarpu dolerinė karštligė aptemo. Kaikuri akis, ir jie nemato stirtos gulinių lietuviškų knygų. Spaudoje ir sąmoningai ir nesąmoningai nekartą rausiamasi po bet kokių autoritetų pamatais, nes, girdi, demokratijoje kritika leidžiama. Ir taip be pabaigos.

Tiesiogai, beabejo, šia tema rašydami tūlas nelietuvius žurnalistas pastebėjo: mūsų papročius metamorfozei lemiama juk turi patriarchalinio natūralaus gyvenimo tipo susvyrimas; nemokame įvertinti, kokia didžiulė visuomeninė revoliucija riasi su ta apraška.

2—

Šiuo metu, kai mėgstama iškilmingai didžiulius krikščionybę ir jos kultūrinę įtaką, deja, nenorima pastebėti, kaip žmonių gyvenimas vis labiau pasaulėja (turiu galvoje laicizaciją).

Kai didžiujamasi krikščionybėje ir žavimasi jos medicininėmis priemonėmis, keliant žmonių moralę, pro pirštus leidžiama eutanazijos vis gausėjį faktą arba dirbtinio užvaisinimo mėginimai.

Balandžio 12 d. "Osservatore Romano" dienraštyje daugeliui nepastebėtus praslinko protestas prieš stiprėjantį Bažnyčios persekiojimą R. Europos kraštuose, kur "būti teisiu kunigų arba uoliiu katalikų tampa nusikaltimu".

Radijo pranešimai ir ilgais laikraščiu reportažai, rodos, pripratus nuotykių įšėkančius skaitytojus kaip eilinę sensaciją skaityti pranešimus apie teisiškus Vyskupus, kunigus ar tikinčiuosius tik dėlto, kad jie laikosi Romos Popiežiaus direktyvų.

Šiandien didesnę sensaciją sukėlė amerikiečių lėktuvo pasirodymas ar dingimas prie Latvijos teritorijos, nei dešimties įvairių vienuolių atstovų nutelstus už "šnipinėjimą Vatikano naudai".

Susidaro įspūdis, jog šio amžiaus žmonės mėgsta gražius viršelius, tačiau visi nesidomi knygos turiniu. Argi negirdėjome apie "kultūringus" žmones, kurių knygų spintose buvo iš medžio padarytos medinės knygos su paukšutais įrašais tariamuose viršeliuose?

Šiandien nevienas negalvdamas protestuoja prieš katalikiškos minties laikraščius ar žurnalus, jungdamas visus į plačią suprustos tolerancijos akcinę bendrovę. O užmirštama, jog šis metodas praktikuojamas raudojono totalitarizmo diktatūroje, nes ten gerai suprantama, jog ir paprastos geros mintys nori ne tik paskatinti, bet ir maisto.

3—

Žmonių papročiai nejuokiamis kinta. Užtenka, kad pasikeičia dienos tvarka, kad lieka laisvi tik vakarai, — ir atsikro žmogaus gyvenimas, kaip prasiveržusi upė, rausia naujos tvarkos ir papročių vagą.

Iš daugelio vietų ateina žinių, kad lietuvių ten esama ne mažai, tačiau vos mažai dalis dedasi prie visuomeninio ir kultūrinio darbo. Pirmiausia griebsi neatidėliojamų darbų — stengiasi įsikurti, žmoniškiau įsitaisyti, išaugti iš tremties drabužių. Tačiau kyla klausimas: ar tada, kai žmogus laimingai atveju gerai įsikurs, o nelaimingu — nieko nelaimės ir gal palūš, — ar tada jis su entuziazmu ateis visuomeninio darbo dirbti?

Marš. J. Lyautey pasirūpino užrašė: "Niekomet neapleisti savo luomo pareigų". Visą gi savo gyvenimą stiprino Evangelija ir Sekimą.

Mes turėtume pasirūpinti nekuomet neapleisti savo letyviškų pareigų — savo kovos dėl laisvės. O tam darbu įkvėpimo

rasime taipgi, kaip ir jis, Amžinojo žodžio balzame.

Nors žmonių papročiai kinta, tačiau lietuvių papročiai turi likti lietuviški.

J. Kuzmickis.

JAV dusinap erteklius

Šių dienų pasaulis pilnas priešgynybių. "Nuo bado, maro ir karo" — meldėsi šimtmečius žmonija. Gi šandien milijonai išblaškytų tremtinių ir dešimtys Vidurio Europos pavergtų tautų būsimame kare mato savo kančių pabaigą. Šitas neįprastas milijonų nusiteikimas nieko nebestebina. Bet dar nedaugelis įsivaizduoja, kokia grėsmė kyla iš pertekliaus, iš bado priešgynybės.

Įdomių davinų šiuo klausimu patiekia John Larraine, "Montreal Daily Star" balandžio 27 d. numeryje. Esą, labiausiai rūpesčių slegiamas iš visų puolamas žmogus Vašingtone yra Mr. Charles Brannan, JAV žemės ūkio ministeris. Jis savo žinioje turi tiek žemės ūkio produktų, kad nežino ką su jais daryti. Karo metu valstybės sukurta agentūra — Commodity Credit Corporation — ir toliau tęsia pastovių kainų ž. ū. produktams palaikymą.

Šiuo metu ši korporacija turi supirkusi kviečių, kiaušinių, pieno, miltų ir bulvių mažiau už 5,3 milijardus dol. Visą tą sumą gula ant mokesčių mokėtojų, be to dar palaikydama dirbtinai aukštą pragyvenimo išlaidas. Užtai amerikiečiai širšta ant ž. ū. ministerio su visu jo ž. ū. produktų supirkinėjimo aparatu.

Nors stengiamasi kiek galima daugiau ž. ū. produktų parduoti užsienius, bet blogiausia, kad kiek neparduodama, visada nauja pertekliaus banga užkemsą sandėlius.

3.000.000.000 kiaušinių, kviečiai kaugėse...

Netoli Kansas City milžiniškoje urvuose (Mr. Brannan valdininkai saugo 3 milijardus džiuvintų kiaušinių (kiaušinių miltų). Jų užtektų po vieną kiaušinių kas savaitę per visus metus kiekvienam Britų salų gyventojui. Neseniai Mr. Brannan prieglaudoms atidavė 73 mil. džiuvintų kiaušinių dovanai, bet kadangi pakankamai šviežių kiaušinių, tai jos nelabai skubėjo dovaną pasiimti. Korporacijai pačiai teko net ir transporto išlaidas opmokėti.

Praitais metais, kai naujas kviečių derlius emė plaukti, 3/4 didžiausių pasaulyje Kansas City elevatorių tebebuvo užpildę senais kviečiais. Jų buvo likę 400 mil. bušelių, o naujas derlius davė 1,3 milijardus bušelių. Kviečių sutalpinimui buvo

panaudoti karo metu transportiniai "Liberty" laivai, apieistos mokyklos, kariuomenės stovyklos, požeminės slėptuvės ir tt. Nežiūrint to, sausensio klimato rajonuose 150 pėdų ir daugiau kviečių kaugės po atviru dangumi gulėjo ištais mėnesiais. Vienu metu Mr. Brannan korporacijos sandėliuose turėjo tiek kviečių, kad būtų galėjęs apdailinti po 11 kepalų duonos kiekvieną vyrą, moterį ir vaiką visame žemės paviršiuje.

Artėjant naujam derliui, nežiūrint eksporto, didelių kiekių atiduotų užsienių šalpos organizacijoms ir išdalintų ūkininkams pašarui, vis dar yra sandėliuose 172 mil. bušelių kviečių. Bet su dalinimu javų ūkininkams pašarui bėda ta, kad tuojuo padidėja kiaušinių skaičius, o iš to atsiranda vėl mėsos perteklius, taigi gaunasi užburtas ratas.

Bulvių bušeliui vienas centas...

JAV taip pat turi tabako, žemės riešutų (pecnuts) ir sėmenų perteklių. Pietuose guli 3,75 mil. balų medvilnės, laukiančios pirkėjų. Bet daugiausiai bėdos Mr. Brannan turi su bulvėmis. Jų kainų išlaikymui 1949 m. išleisti 85 mil. dol. Jos nei neatsiimamos iš ūkininkų. Įprastas dalykas, kad Commodity Credit Corporation valdi-

(Tęsinys iš pračio Nr.)

Dabar, ištobulėjus raketiniams ir sprausminiams motorams, galimybė dar padidėjo. Galima būtų paminėti ir porą daromų sugestijų. Pavyk, 1. Turime diską. Jo periferijoje išdėstome sprausminius ar raketinius motorus. Valdymo mechanizmų pagalba galime pasukti motorus visomis kryptimis. Horizontalius posūkius galima padaryti išjungiant atskirus motorus, keičiant motorų kryptį ir kt., o pakilti — nukreipiant motorų išmetimo angas žemyn. Esant tokio padėty motorams, paduodant daug kuro, lėktuvus kils, mažiau — kybos, dar mažiau — leis žemyn.

2. Antra galimybė — trijų turbiniinių ratų kombinacija. Ratus sukty išmetamosios motorų dujos, stumty ir lėktuvą. Po-

Stalinus serga

Pastaruoju metu pasaulio spaudoje vis dažniau vėl rašoma apie paurisų diktatorių: Stalino sveikatą. Iš Berlyno pranešama, kad prieš savaitę iš Maskvos grįžęs Rytų Vokietijos vicepremyeras Walter Ulbricht, kuris ten praleidęs porą savaičių, referuodamas kolegoms ministeriams apie savo patyrimus Maskvoje, tarp kitko nurodė, kad Stalinus sunkiai serga, kad koksia skilvio liga, dėl kurios nebegalės dalyvauti nei Politbiuro, nei vyriausybės posėdžiuose. kur jį pavaduoja Molotovs ir Malenkovas. Tik į pačius svarbiuosius posėdžius Stalinus egs atvežamas specialia medetelyje su ratukais. Ulbricht pasakoja, norėdamas pamatuoti kokią didelį dėmesį Kremlius skiria Vokietijai, kad, ir

taip sunkiai sirgdamas, Stalinus jį priėmęs specialioje audijencijoje.

Ta proga prisimenama, kad Stalinus nedalyvavo ir kovo 12 d. rinkimuose. Tiesa, Maskva skelbė, kad jis balsavęs ir net paskelbė jo balsuojančio fotografiją, tačiau amerikiečių žurnalistas išaiškino, kad tai sena fotografija, viso pasaulio laikraščiuose spausdinta jau prieš kelis metus. Skaitytojams, kad patys įsitikintų buvo paskelbtos tos abi fotografijos kartu ir visi įsitikino.

Pagaliau dar nurodoma, kad greičiausia dėl Stalino ligos iki šiol nesuaukta ir kovo 12 d. "išrinktoji" Aukščiausioji Taryba, nors Stalino konstitucija reikalauja, kad ji būtų suaukta ne vėliau kaip po mėnesio į rinkimus. Rytai jau bus du mėnesiai, kaip jį išrinkta, o apie suaukimą vis dar negirdėti nieko. Pasaulio spauda kitos priežasties šito konstitucijos laužymo neranda, kaip Stalino ligą, dėl kurios jis negalėtų dalyvauti.

ninkas, patikrinęs bulvių derlių, išrašo ūkininkui čekį po \$1.10 už bušelį, o ūkininkas čia pat išrašo čekį korporacijai už tas pačias bulves pašarui po vieną centą už bušelį. Kad ūkininkas neužsimanytų savo bulvių parduoti antru kartą, purškintojų komanda pašarines bulves nuėmė gražia tamsiai mėlyna spalva.

Visa tai dedasi pertekusioje Amerikoje, kai Kinijoje vyksta badas, kai Indijoje ir kituose Azijos, o iš dalies ir Europos kraštuose milijonai nedavalo ar net stačiai gyvena pusbadžiu. Paslaptis glūdi tame, kad jie neturi dolerių, o be dolerių net ir dovanai gautų produktų neįmanoma parsigabenti, nes didžiuliam laivų dirba už dolerius!

Krizė pavojingesnė už karą

Tuo tarpu tie milžiniški produktų pertekliai dūsina Ameriką. Praradimas Vidurio Europos ir Kinijos rinkų, Japonijos ir Vokietijos ekonominis susmukimas ir po karo sumažėjusi pirkimo galia kituose kraštuose, skaudžiai juntama Amerikoje ne tik ž. ūkyje, bet ir pramonės šakose. Užsienio kraštų pirkimo galia sustiprinti remiamas atsilikusių kraštų išvystymas. Tačiau ta programa ims duoti rezultatus po eilės dešimtmečių, o rinkų reikia jau dabar. Užtai

neseniai Amerika radikaliai pakeitė savo muitų tarifus, kad kiti kraštai galėtų daugiau importuoti ir, tuo būdu gaudami daugiau dolerių, paskui galėtų pirkti iš Amerikos. Bet tati nėra taip paprasta, nes Amerika pasigamina viską ne tik sau, bet ir eksportui. Užtat numatomo importo sąskaiton reikia siurinti kai kurias gamybos šakas pas save, o tati vel iššaukia ne tik atitinkamų pramoninių, bet ir darbininkų unių protestus.

Galima įsivaizduoti, kokia situacija susidarys kai gaminių perteklius pradės kaupis ne tik ž. ūkyje, bet ir pramonėje. Tai, gi, Amerikai rimtas pavojus kraustuose milijonai nedavalo ar net stačiai gyvena pusbadžiu. Paslaptis glūdi tame, kad jie neturi dolerių, o be dolerių net ir dovanai gautų produktų neįmanoma parsigabenti, nes didžiuliam laivų dirba už dolerius!

Užtat įvairios ekonominės konferencijos vakarų demokra-

Kaip kvietis gimines

Kanados pilietybės ir imigracijos departamentas oficialiai praneša:

Kanados piliečiai arba asmenys legaliai įvažiavę į Kanadą gali prašyti įleisti įvažiuoti į Kanadą savo gimines: tėvus bei motinas, vyrus arba žmonas, sūnus arba dukteris, brolius arba seseris su jų žmonėmis ar vyrais bei nevedusiais vaikais, o taip pat broliavikus ir seserėnus, jei jie neturi dar 21 mt. ir jei jų abu tėvai yra mirę.

Kvietėjų imigracijos įstaigos turi pripažinti pakankamai pajėgiu garantuoti, kad atkviestaisiais žmonėmis jis galės tinkamai pasirūpinti. Prašymo formuliaciai yra gaunami kiekvienoje Imigracijos įstaigoje. Patikrinus kvietėjo pajėgumą Imigracijos Departamentas praneša atitinkamoms įstaigoms užjūry, kad tiems žmonėms viža gali būti duodama, o įvažiavimas toliau priklauso nuo kandidato psichinės ir fizinės sveikatos.

Pr. Rudinskas

Skraidančios lėkštes - lektuvai

sūkiai būtų galimi keičiant darbo celės padėtį.

Tokie lėktuvai turėtų puikiai atlikti "skrajojantiame blynu" statybiams reikalingams. Dabartinis metu JAV laivynas daug skiria pinigų tolimo valdymo sviedinių bei raketinių motorų tobulinimui. Peseitais metais jis išleido dvigubai daugiau pinigų tam reikalui negu oro laivynas. Todėl kai kas ir spėjo, kad laivynas savo tolimo valdymo skraidulio programoj turi ir "skrajojančias lėkštes", nes jis turi pakankamai ir mokslininkų, ir inžinierių, ir pinigų, ir patyrimo, na, ir labai reikalingas tokios rūšies lėktuvų. Laikytime, kad laivynas neužsiima tolimesniu "skrajojantiame blynu" modifikavimu. Tas visai dar nereikia, kad tokie darbai iš viso JAV negalėtų būti daromi. Pažiūrėkime, kaip tas klausimas stovi kituose krštuose.

Neseniai Alžyre, matomai tęsdamas ankstyvesnius italų modelių tobulinimą, vienas inžinierius jau yra sukonstravęs tokį diskinį lėktuvą.

Ir Kanadoje Calgary mieste jau 3/2 metų dirba vienas pilietis, konstruodamas helikopterį — jeto principu paremtą "skrajojantią lėkštę". Tai yra prof. Albert Hoving, imonių savininkas, Europos universitetų mokslų daktaras, išradęs 54 dalykų įvairiose srityse. Jis jau baigė brežinius ir skaičiavimus, i stengiasi gauti patentą savo "diskiniam rotatoriniam lėktuvui". Jis tikisi pasiekti su juo greitį 1500-1800 mylių į valandą ir skristi net jonosferoj. Jo lėkštė susidarytų iš dviejų rotorių, besisukančių į priešingas puses. Kabina keleiviams būtų stanti įrengta apačioje. Jos statyba turėjo prasidėti šį mėnesį profesorius dirbtuvėse High River ir užtruktanti apie 8 mėnesius. Disko diametras būtų 25 pėdos. Lėktuvą bandysias jis pats. Hoving yra prisirinkęs po karo 45 Lancaster bombonešius, kuriuos sukrovęs Penholde ir Macleode. Kai kurias dalis panaudos ir iš jų

lėktuvų ir mano, kad disko statyba nebus labai brangi. Paminėtinas yra ir Rudolfo Schriever, buvęs vokiečių kariuomenės aviacijos kapitonas ir inžinierius, kuris dabar tarnauja kaip šoferis prie amerikiečių kariuomenės Bremenha vene. Jis yra pareiškęs, kad gavęs sąlygas, jis yra pasirengęs vėl pradėti statyti "skrajojantį vilkeli". Schriever yra baigęs Prahos universitetą, dabar esąs apie 40 metų amžiaus. Jis pareiškęs, kad prieš pat griūvant nacių režimui, Vokietijoje jis buvo baigęs projektą ir turėjęs visus tokios mašinos brėžinius. Tačiau jam tie brėžiniai iš laboratorijos buvę išvogti, o kopijos, kurias jis buvo pasiuntęs saugoti savo draugams į Prahą, taip pat dingę. Jis yra nubrėžęs ir savo idejos schemą. Jo "skrajojantis vilkelis" susidarytų iš trijų koaxialinių sekcijų, galinčių laisvai ir nepriklausomai judėti viena atžvilgiu kitos. Išorinė sekcija būtų didelis ratas su sparnais (panašus į aksialinį ventilatorių), kuris įsuktas sprausminio motoro pagalba pasitarnautų kaip helikopterio propeleris lėktuvo vertikaliai padėčiai keisti. Kitų sprausminių motorų jis būtų varomas pirmyn ir manevruojamas horizontalinė padėty.

Todėl visai galima, kad ir JAV yra žmonių, dirbančių prie tokių lėktuvų modelių statybos, o gal net jau perėjusių prie pačių lėktuvų bandymų. Jeigu tos pastangos pasitvirtintų ir pasirodytų lėktuvai, kurie patenkintų visus lūkesčius,

būtų didelis techninis laimėjimas. Kadangi raketiniai lėktuvai labai greitai ir labai judrūs, kai kas kelia klausimą ar žmogaus organizmas bus pajėgus atsilaukti dideliems greitiėjimams.

I šį klausimą JAV jau turi atsakymą, nes tokius bandymus jau atliko Edwards oro bazėje, Californijoje. Bandy muose sutiko dalyvauti savanoriškai 8 karo lakūnai. Jie buvo sodinami į raketomis varomą vežimą, suprojektuotą Northrop Aircraft, Inc., Vežimas buvo raketomis įgreitina mas išilgai bėgių, nutiestų dykumoje, ir stauga stabdomas galtingiausiais pasulyje stov džiū. Lakūnai atlaikė lengvai lėtėjimą 35 g (35 kartus didesnę už žemės traukos greitėjimą), tačiau nebesutiko bandyti didesnių lėtėjimų, nes prie lėtėjimo 50 g bandymo metu 180 svarų mamekėnas išskrido iš vežimo su visais rėmais, trenkėsi į betoną ir ištyško 789 pėdų diametro dykumų plote. Tačiau lakūnų laisvę rezultatai yra labai geri.

Baigiant tenka pridurti, kad amerikiečių gyventojų laikysena tuo reikalu tikrai isteriška. Net toks Mc Laughlin, kuris sukurė marsečių teoriją, teko pašalinti iš atsakomings vietos ir paskirti laivo kapitono.

Tikėtumės, netrukus tas klausimas arba mirs arba turėsime moderniškiausią sprausminį ar raketinį lėktuvą, nereikalaujantį didelių aerodromų ir labai saugų, nes helikopteriai visad pasižymėjo saugumu.

Inž. Dr. A. J.

PAJAMŲ MOKESČIAI

Didž. Britanijos statistikos biūras paskelbė įdomų palyginimą valst. mokesčių (income tax) JAV, Kanadoje ir Anglijoje.	Kanadoje:			
	\$ 1.200	30	—	—
	2.000	150	—	—
	4.000	510	320	269
	10.000	1960	1660	1582
Jungtinės Amerikos Valst.				
	\$ 1.200	82	—	—
	2.000	201	101	—
	4.000	530	402	203
	10.000	1824	1400	1167
Kaip matome, mažausi valst. mokesčiai yra Kanadoje.				

Didž. Britanijos: Pajam.	Tax	Ved.	Ved.
neved. be vaik. 2 vaik.			
\$ 1.200	135	83	4
2.000	392	294	148
4.000	1112	1014	847
10.000	3272	2174	3007

LIETUVOS ERŠKĖJUOTAS KELIAS

Nykioje nakties glūdimuose girdėjome Lietuvos Laisvės varpą trisdešimt metų dužį. Tai trisdešimt dveji metai nuo Lietuvos paskelbimo nepriklausoma. Šturpas ir liūdnas to varpą dužiusi aidasys. Jis porina mums apie tą neregėtą lietuvių tautos prispaudą, lietuvių tautos naikinimą, nekaltai pralietą kraują ir neaptariamą kančių jūrą. Jis primena pasauliui tą didžiulį gėdą, kai tariamos laisvės tarpsnyje staučia Lietuvoje neregėta vergija. Jis primena tūkstančius, šimtus tūkstančių, kurių kaulais nusėtas Sibiras.

Tos didžios sutemos Lietuvoje prašoka betkuriu kitas buvusias jos praeityje. Anuomet, net ištisais šimtmečiais, lietuvių kovoję prieš Vokiečių ordą, totorius ir slavus. Lietuvių tauta pakėlė sunkią našą carinės prispaudos, kurios metu nebuvo laisvės nei rašto. Tai buvo sunkūs metai baudžiauvoje. Bolševikai nūdienėje Lietuvoje nesitenkina naikinti pavienes, gal brangiausias asmenybes. Toji pabaisa užsimoja išnaikinti visą lietuvių tautą, nes ji visa nenori paklusti naujam barbarui.

Bolševikai laiko priešais varietiška galvojančius lietuvius. Jų akimis turi žūti lietuvis ūkininkas, darbininkas ar šviesuolis, kurie nesileidžia varakiniami bolševizmo grandinėmis. Būti laisvu ir likti bolševikų klusniu vergu nesiderina, kaip ugnis ir vanduo. Todėl lietuvių ūkininkai, amžiais kovoję už laisvę, suvaromi į kolchozus vergauti Maskvai. Darbininkas — skuduruosas ir pusbadis prirakinamas prie staklių. Jis negali ieškoti geresnių sąlygų, nes visame krašte yra tik vienas darbdavys. Šviesuomenė, kuri siekia būti laisva, turi laisvę eiti į miškus partizanauti, pūti kalėjimuose ar darbo stovyklų neregėtame skurde pamažu mirti kurioje siaurinio Sibiro dalyje.

Lietuviui išplėsiama žemė, jis persekiojamas už tikėjimą, kad įkalus naują — bolševikinę stambelystę. Maža lietuvių tauta stoja kovon prieš milžiną. Negausius partizanai, per penkerius metus paklojo apie 150 tūkstančių bolševikų paaukoduoti 25 tūkstančius tauriausių lietuvių. Nuo š.m. pradžios, ateinančiomis žiniomis, partizanai persitvarkė, liaudamiesi kovo-

ję ginklu, pasilikę tik propagandos priemones. Bolševikai negali pamiršti Lietuvos praeities. Jie prisimena didingą, humanišką Gediminių valdymo laikotarpį, kai Lietuva sulaukė totorių antplūdį iš rytų ir vokiečių iš vakarų. Jei ne Lietuvos nepalaužiama energija, nežinia kur būtų nuėjusi Europa.

Bolševikai puikiai žino iš Lietuvos sklindusią kultūrinę pažangą XVI a.: Lietuvos statutą, Žeminių surašymą, valakų reformą, mokyklų kūrimą. Toji kultūrinė pažanga buvo nešama ir į rytus. Kaikurie slavai, parv., gudai, prisiminę amuometinę Lietuvos valstybę, bando savintis ne vien Lietuvos atneštą tvarką, bet ir Lietuvos vėlavus.

Lietuvių bajorijos pritaipimas prie lenkų, naudos beišeikant, atnešė abiemis kraštams didelį nelaimių. Liberum Veto — palaidojo abi valstybes. Carinės prispaudos neatsikratyta revoliucijomis. Ji sunaikinta istorinių veiksmų ir lietuvių tautos apsisprendimo būti laisva. Iki išaušo nauja laisvės diena, per 123 m., lietuvių talentai išblaškyti po visą pasaulį. Dalis tautos atsidūrė naujame žemyne, kuriame naudojosi pilna laisve.

Bolševikai pradžioje neginčijo Lietuvos pažangos ūkio, socialinės, o ypač kultūrinės srityje. Dabar betgi žiauriausiomis priemonėmis stengiasi ištrinti laisvės Lietuvos pėdsakus, kad paruošus kelią rusiškai — mongoliškai barbarijai. Bolševikai todėl naikina visa, kas vakariniška, lyg skėrių debesys derlingame lauke.

Jau veik ištisas dešimtmetis, kai lietuvių tauta, sutelkusi dėmesį kūrybiniam darbe, gyvena baime, gresmėje ir nuolatiniame persekiojime. Tik maža nuotrupa, apie 55 tūkstančiai, atsiduria vakariniame pasaulyje. Jie, išblaškyti visuose žemynuose, gali džiaugtis fizine laisve. Daugumas jų pergyvena deklasotų likimą. Gai, būt, tas nuolatinis slogutis juos verčia veiksmingiau kovoti už prarastą laisvę.

Šiuo sutemų metu, kai lietuvių tautos sūnūs ir dukros yra tarytum sudužusio laivo įgula, neretai lydimi savanaudiškumo, pavydo, tamsumo, tarpusavyje neapykantos skaidantis į "mes" — prasišyvenčius ir

"jus" — skurdeivus. Neretai nusverta ne idėja ar žmogus, bet daiktas ir pinigai. Tas lietuviškas suskilimas atnešė akivaizdžias išdavas Lietuvos istorijoje ir išsivijoje.

Kaikas į Lietuvą ir šiandieną žiūri daiktų perspektyvoje. Tai lietuvių daliai ne tiek rūpi, kad Lietuva šiandieną yra laidojama, bet, kad jie nustoja progos būti pigiai palaidotais. Lietuvių paskyrimas svetimųjų jūroje rodo juos neturint atsparumo. Dar blogiau, kai tautiečiai sietomi atskali, kurios tampa savaimingais idealais vyresniais net už Lietuvos laisvę, "Politinė aritmetika" juos nuveda klaidais keliais. Emigracijos vėžys juos jau eđa negalėtingai.

Ypač šiuo metu mes turime būti užsispyrę kovotojai, kieti ir nepalaužiami, vieningi ir užsispyrę siekti tikslo — išlaisvinti pavergtą Lietuvą. Mus įpareigoja Lietuvos didingą praeitis, praeities kančios, laimėjimai, praėjusių kartų pasiaukojimas, laisvės kovotojų kraujas ir tas neaptiriamas nūdienis pavergtos tautos didvyriškumas. Atsidūre svetur ne tapti trąša svetimai dirvai, bet atlikti didelę ir kilnią pareigą.

Ją atlikdami turime mokytis didvyriškai iš mūsų partizanų, pakantumo iš pavergtų brolių ir seserų, organizacijos — iš vokiečių, kietumo iš arių, finansinio sugebėjimo iš žydų, tarpusavyje sugyvenimo iš kiniečių, kurie sukuria savą valstybę valstybėje.

Pradėta žūbtinė kova tarp baltos ir raudonos žvaigždės nesiliaus. Šaltas karas virs karštu. Jo metu bus išspręstas klausimas: pasaulis bus laisvas ar pavergtas. Šiuo metu mes ne-

galime būti vaikai, nerūpestingai žaidžiančiais smiltimis pajūryje, kai potvynis grėsia nušluoti. Nevalia mums ir okeane plūduriuoti įsikibus į šipulius, vieton rasti bendrą būdą išsigelti ir statyti tvirtą lietuvišką laisvę.

Gresmingos dienos mus įpareigoja!

Sprendžiamas metas artėja. Baigsis gresminga naktis, pilna siaubo, žiaurumo ir nekaltai pralieto kraujo. Pavergtieji vėl džiaugsis laisve. Ar tuo metu mes ramia sąžine galėsime duoti apyskaitą savo atliktų darbų sukrūvintai motinai išlaisvinti?

Mes aukojame Tau, Viešpatie, savo skurdą, ašaras ir maldas. Laimink mūsų pastangas atlikti pareigas savo tėvynei. Sutrupink, Viešpatie, mūsų bandymo dienas ir leisk tesėti iki galo.

Viešpatie, pasigailėk mūsų brolių ir sesių nekaltai pralieto kraujo ir laimink kuogreičiausią prisikėlimą mūsų motinos Lietuvos

Gediminas Galva.

Vatikanas internacionalėja

Yra sena tradicija, siekianti 400 metų, kad Popiežius ir kardinolai renkami iš italų tarpo. Taip pat iš italų tarpo daugumoje sudaromas ir Popiežiaus diplomatinis korpusas. Tačiau ši sena tradicija per paskutinįjį dešimtmetį, ypač Popiežiaus Pijaus XII laikais, pamažu kinta. Kardinolų ir Popiežiaus diplomatų kolegija pamažu internacionalėja, įsileidžiant vis daugiau ir daugiau narių iš kitų tautų tarpo. Ir taip šiandien Kardinolų Kolegijoje iš 54 kardinolų beliko tik 20 italų, o likusias 34 vietas užima kitų tautų kardinolai. Popiežiaus diplomatų korpusas ne italų tautybės diplomatai sudaro vieną trečdį. Visi eilė Apaštališkųjų Nuncių yra amerikoni, olandai, airiai, britai, belgai, prancūzai ir kt.

Vatikano sluoksniuose yra net nuomonė, kad dabartinio Popiežiaus įpėdiniu galėtų būti Popiežius ne italų kilmės. Jei tai įvyktų — būtų labai retas įvykis. Jau 400 metų, kai Popiežiai yra italai. Paskutinis ne italas Popiežius buvo Adrianas VI, miręs 1523 metais. Jis buvo olandas.

Daugiau rimties ir objektyvumo

A. PULKIO PASISAKYMO PROGA

"Nepriklausomos Lietuvos" Nr. 13 bal. 13 d., Algirdas Pulkys — "Kanadiški bendruomenės susimastymai" — bando pavaizduoti Kanados lietuviškos visuomenės nuotaikas. Be abejo, kiekviena objektyvi bei sveika mintis šiuo metu, kada jau baigiamas Kanados Lietuvių Bendruomenės organizavimas, yra sveikintina. Bet — pabrėžiu, — siekiant mums visiems bendro tikslo, viešai keliamos nuomonės bei pastabos turėtų būti pozityvios, o ne kiršinančios bei erzinančios, kurių nors visuomenės dalį. Deja, Algirdo Pulkyto mestas minčių pluoštas nėra kuriantis — atvirkščiai, vėl atveria senas, jau bebaigiamas užgyti, Kanados liet. visuomenės žaizdas, o kai ką naujai neteisingai paliečia.

Taip pat norėčiau išskirti seną, bet dažnai pamirštamą, mintį Bendruomenės kūrimo reikalu: jokia visuomeninė gru-

pė neturi teisės neigti kitų grupių buvimą arba stengtis pajungti jas po savo sparnu, juo labiau pravardžiuoti "mažomis grupelėmis" ir panašiai. Bendruomenę sukursime stiprią ir efektyvią, jei mokėsime reikiamai gerbti vienas kito įsitikinimus ir laikysimės demokratinės tvarkos pilna to žodžio prasme. Yra tiek daug bendrų reikalų šiuo metu, kuriuos sprendžiant visų pascalių (išskyrus komunistus) lietuvių nuomonės sutaps! Tad kam gi kelti tokius klausimus, kurie šiuo metu mums nėra aktualūs, priešingai dargi žalingi, ir, be to, erzinę skirtingų įsitikinimų lietuvių.

Norėčiau atkreipti skaitytojų dėmesį į kai kurias straipsnio vietas, kurios neišlaiko objektyvios kritikos:

1. Pradžioje autorius rašo, kad pernykštė organizacinė krizė didelė dalimi priklausiusi "nuo JAV įtakos ir duodamų esamo susiorganizavimo pavyzdžių".

Tai jau beužgyjanti žaizda ir ją atnaujinti nėra prasmės, o jei jau užkliudoma, tai jos priežastis reikėtų nurodyti tiksliai, o ne filosofuoti.

Toliau rašoma "...jos (įtakos) sąskaiton galima užrašyti antrojo lietuviško laikraščio pasirodymą..."

Kodėl gerb. autoriui nebūti objektyviam ir ieškoti priežasčių ten, kur jų nėra? Tikroji priežastis to laikraščio pasirodymui buvo ta, kad ypač po to nelaimingo suvažiavimo, esamas liet. laikraštis, užėmęs nedviprasmišką poziciją, negalėjo patenkinti Kanados lietuvių katalikiškosios visuomenės reikalavimų. Jis pradėjo pulti "kalnus" ir nekaltus katalikų vadovaujančius asmenis ir gana aiškiai favorizuoti kairiųjų ideologines grupes. Antrojo laikraščio pasirodymą reikia laikyti natūraliu gyvenimo reikalavimu. Kas dėl jų materialinės padėties — linkėtina, kad jie abu augtų ir stiprėtų, o ne pranašauti dar vos išvydusiam pasauliui "naujamiesiems" sunkią nepagydomą ligą bei galimą mirtį. Geriau būtų daugiau dėmesio kreipti į būdus, kaip paveikinti tas mases lietuvių, kurie iš viso abejingai laikosi, bet kokios spaudos rėmimui.

2. Autorius gal neužpelnytai iškelia Montrealio lietuviškos visuomenės kultūrinę veiklą, gi čia pat neigiamai atsiliepdamas apie Torontiečių veiklą.

Atrodo, autoriui Montrealis labiau žavi, kad čia garsiau reiškiasi kairiosios ideologinės nuotaikos, gi Torontas mažiau vertas, nes čia stipresnė dešinioji ideologija. Mūsų tautiniam interesam šis vertinimo kriterijus netinka. Jeigu gi imsime konkrečius faktus, kiek kuri iš šių dviejų kolonijų prisidėjo prie lietuviškumo palaikymo, tad tvirtinti, kad Montrealis pranašesnis, būtų netikslu. O yra tikra, kad abi kolonijos, palyginus su jų dydžiu, dar labai šaltai reaguoja į mūsų gyvybinius

reikalus ir toli atsilikusios bent nuo patenkinamo lygio.

3. Autoriaus pasisakymas dėl laikraščio — "Dabar su pašalinu finansavimu atsirado ir antras, kurį, jei neturėtų negausių žinučių iš Kanados, būtų galima laikyti pasirodančiu bet kokiame krašte" — yra išties tendencingas. Objektyviai vertinant abu laikraščius, "T2" yra žymiai turesnis ir, kas svarbiausia, turis pilną tautinį charakterį, visai nesistengęs prisiderinti prie mums tautinai žalingo amerikoniškumo, atliekantis pozityvią tautinį bei ideologinį darbą. Savo turiniu jis yra visiškai skirtingas nuo "NL", dėlto jis jokių būdu nedaro niekam konkurencijos, o tik užpildo buvusią spragą. Pasakymas "jei neturėtų negausių žinučių iš Kanados", — yra visiškai nesiskaitymas su tiesa ir, sąlygiau, tik grynas noras, kaip nors "įgelti" "T2". Gi kai dėl finansavimo, tai vargu, p. A. P. reikalus ir kažin ar visada tinkama dėtis "gerai informuoti".

4. Pabaigoje p. A. Pulkys višą kalbę dėl liet. Kanados "visuomenės neįautrumo įvairiems gyvybiniais tautiniais reikalams, meta susiskaldžiusiai visuomenei. Iš tikrųjų, ši priežastis yra viena iš paskutiniųjų. Pati pagrindinė mūsų neįautrumo reikavimo ir tautiniais reikalais kaltė, sąlygiu glūdi daliniai ne mums, bet toje aplinkoje, kurioje mes gyvename. Ta pasiutusi dolerinė aistra, kuri mus visur gaubia, su kuria nuolatos esame sąlyty — "how to make money" — mums to neįjuntant, įsisunkia į mūsų sielą ir nustelbia visus kitus reikalus. Ne kiekvienas yra ir pajėgus atsispirti šiai ligai, ypač kad jai ir dirva mumsyse plėstis yra palanki: esame naujakūriai, visiškai beturčiai, nelaimės atveju ar susirgę — palikti savo likimui. Aplinką savo masinančiais turtais ir prabanga traukie traukia kiekvieną, kuo greičiau į ją pasilek. Šie visi veiksniai taip pavergia dažno iš mūsų širdį, kad nebepajėgiame prisiminti mums kilnesnių ir svarbesnių dalykų. Tai yra pavojingiausia liga, kuri Amerikoje jau nugalėjo milijonus įvairių tautybių žmonių. Tik nuolatos save veikdami šaltu lietuvišku protu bei gaudami atitinkamas galimas dažnesnes "antidolierines injekcijas" iš lietuviškos spaudos, bent dalinai atsispirsime šiai tautas žudančiai ligai. Štai viena pagrindinių priežasčių, kuri taip smarkiai stabdo mūsų kultūrinę, tautinę ir politinę kovą. Visos kitos yra antraeilės ir nesėminės.

Baigdamas šias savo mintis noriu pabrėžti, kad jokių būdu nenorėčiau šiuo savo pasisakymu ką nors įskaudinti. Šio straipsnio tikslas — atieityje nekelkime spaudoje subjektyvių nuomonių, kurios galėtų įskaudinti toki pat lietuvi, kurio irgi vienas pagrindinių tikslų — kuo greičiau atgausti tėvynei politinę nepriklausomybę.

Stasys Bakšys.

Naujieji pasaulio ginklai

Naujai išrastieji, modernūs ginklai paprastai esti laikomi didelė paslaptys. Tačiau, neatsižvelgiant į tai, JAV-bių Armijos Štabo viršininkas gen. J. Lawton Collins, šiomis dienomis, atsargiais žodžiais, paskelbė, viešumai apie naujai išrastas dviejų tipų lėktuvus ir apie labai efektingą prieštankinį ginklą.

Ligi šiol buvusios laikomos paslaptys priemonės prieš orienes atakas, o taip pat ir "tikras" ginklas (gen. Collins žodžiais tariant) prieš tankų puolimus — dabar jau yra viešos.

Naujai išrastieji ginklai yra šie:

JAV-bių armija šiuo metu jau aprūpinta naujausio tipo naikintuvais, kurie pavadinti: "Republic YF-96A" ir "Lockhead F-97". Taip pat jau išmėgintos priešlėktuvinės, mechaninės vairuojamos, raketos, kurios gali sunaikinti kiekvieną bombonešį, skrendantį net 60.000 pėdų aukštyje.

Paminėtas ir naujas prieštankinis ginklas (anti-tank), kurio konstrukcinės detalės, deja, nepažinomos.

Gen. Collins pabrėžė, kad bandymai su priešlėktuvinėmis

raketomis jau padarę milžinišką šuolį į priekį ir jų gaminimas, palyginti, "nesąs bran-gus".

Dėl prieštankinio ginklo efektingumo, Armijos Štabo šefas tik tiek paminėjo, kad armija, kuri yra "prileidžiama būti ateities karo priešu", turi begaliniai daug tankų, tačiau, panaudojus šį ginklą, "karo laimė busią galima pasukti visai į priešingą pusę"...

Nauji laivyno ginklai

Svarstant jūrų laivyno biudžetą, Britų admiralteto atstovas tarp kitko pareiškė, kad laivynas turės torpedas, kurios pačios automatiškai vairuosis į taikinį ir bus svarbiausia naudojamos prieš povandeninius laivus. Tai buvo išviso pirmas naujo ginklo paminėjimas viešumoje. Be to, laivynas turės naujo tipo G. R. 17 lėktuvą, tinkamą kovai su greitais povandeniniais laivais. Pagaliau pranešta, kad bus statomi 6 nauji lėktuvnešiai, tinkami nutupiti naujoviškiems statybiams lėktuvams, kurių patikimo pagrindul esanti gaminama nauja elastiška medžiaga.

Lvivo Katedra, buv. bazilikonų vienuolyno bažnyčia

Užsienių reik. ministerių konferencija

Geguž. 8 d. Londone prasidėjo JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienių reik. ministerių konferencija. Achesonas, Bevinas ir Schumanas yra susitarę ta proga, nutarimų formuluoti net nedarant, apsvaistinti ir išsiaiškinti visų trijų valstybių nusistatymą aktualiausioms pasaulio politikos problemoms. Darbų tvarka dar nepaskelbta, bet manoma, kad bus svarstomi Azijos ir Vokietijos klausimai bei Vakarų Europos bendradarbiavimo reikalai. Dabartinų Azijos problemų centre stovi reikalus išgelbėti pasvirusias Prancūzijos pozicijas Indokinioje ir apginti nuo komunistų nacionalistų sąjūdžių britų kolonijas. Prancūzija negali sutikti su mintimi, kad jai tektų iš Indokinos pasitraukti, tačiau

jaučiasi vargu ar bepajėgsianti atsilaukyti. Prancūzijos biudžete yra numatytos išlaidos 125.000 milijonams dolerių. Rytuose. Bet vyriausybė į ten jau yra pasiuntusi 146.000 ir beabejo turės prašyti parlamentą papildomų kreditų. Ministerių kabinete krašto apsaugos ministeris Rene Preven jau yra nurodęs, kad, tęsdama kovas Indokinioje, Prancūzija jau nepajėgsianti pastatyti tų divizijų, kurias jai pastatyti įpareigoja Atlanto pakto valstybių susitarimai. Juo labiau, kad Indokinioje laukiama dar pablogėjimo, didesnio komunistų aktyvumo, nes, komunistams užėmus Kiniją, sparčiu tempu yra tvarkomi pietinės Kinijos keliai, kuriais laukiama pradėsiant dar gyviau plaukti sovietų gink-

lų pagalbą Indokinos komunistams.

Londonas iš Singapuro taip pat gauna reikalavimų kuo greičiau pristūsti pagalbos, nes padėtis Malajose jau toliau, tuo labiau blogėja, nors žiemos pradžioje jau buvo laukiama stabilizacijos. Komunistų judėjimas ten vis labiau plečiasi ir britai savo projekto suteikti Malajams savarankumą Commonwealtho ribose negali vykdyti. Atrodo, kad kovos ten dar ilgai užsities. Dėlto tai Londono konferencijoje D. Britanija ir Prancūzija beabejo spaus JAV prisidėti prie Pietų Azijos karo, kuriam reikės keleto šimtų milijonų dolerių. Gal būt kartu bus sprendžiamas jau senai keliamas Pacifiko pakto, pamačius Atlanto pakto, klausimas.

Pradėti "valymai" Pabaltijy

Lig šiol komunistų partijos "apsivalymo" faktų tekdavo girdėti daugiausia iš pačios Rusijos ir satelitinų valstybių. Lietuvoje, pav., lig šiol, atrodo, pakakdavo viešų išpažinčių ir apgailestavimų. Pastaruoju metu pabėgėliai iš Estijos praneša, kad "apsivalymo" akcija ten jau pradėta. Talino radio stotis ir Estijos laikraščiai taip pat kalba apie apsivalymą nuo "buržuazinių nacionalistų".

Už neparašymą nuostādus noro gerinti estų rusų santykius ir atitinkamai pertvarkyti švietimą bei kultūrinį gyvenimą, pašalinant Estijos užsienių reikmin. Kruus, meno ir literatūros reikalų valdybos viršininkas J. Semper, jo pavaduotojas N. Andresen ir teisingumo min. A. Joear.

Reikia laukti, kad tokių balsų išgirsim ir iš Lietuvos, gal ir apie tuos, kurie dabar dar liaupsinami.

Norēdami būtī tikri, kad praksērandat nebus jokio netikētumo, enkarvedistai pirmiausia patikrinę visų lakūnų biografijas, po to Kremlianus sargybos agentai iš kabinų išnešę visus daiktus, kokie tik gali būtī išmesti ir pagalvau dar aklinai uždarę kabinas, kad lakūnai, ir turėdami ką, negalėtų mesti. Jau paleistas skristi toks "Stalino erelis" tada galvojęs: "Ko verta valdžia, kuri taip bijo savo tautos?".

Pr. Kozulio "Dulkės ežere"

Neseniai mūsų knygų rinkoje pasirodė Prano Kozulio poezijos rinkinys "Dulkės ežere". Nors autorius nebenaudoja poezijoje, betgi iš atskirų kartkartėmis pasirodantių mūsų periodikoje jo eilėraščių skaitytojai buvo sunkiau susidaryti pilnesnis vaizdas. Tad ne be tam tikro susidomėjimo jis atskleis jau visą knygutę ir, atrodo, nenusivils. Autorius turi savotišką veidą, nors viename kitame vaizde gal lyg ir suskamba kitų poetų atgarsis.

Kas gi yra būdinga "Dulkių ežere" poetiniam pasaulėvaizdžiui, kas lyg muzikos veikale pasikartojanti melodija nuolat grįžta šio rinkinio eilėraščiuose? Tas pagrindinis motyvas be ne bus nepaliojiamos gyvenimo kelionės jautimas, nesustabdomas laiko bėgimas, kartais lėtas, kaip ramios upės srovenimas, kartais gi smarkus, kaip lekių viesulas. Ir bemaž kiekviename puslapyje jis kartojasi:

"plaukia žmonės, lėlijos ir metai" (9 p.), "ir aš į priekį vos - ne vos judu" (11 p.), "žengiu net žengt nepasirūšęs" (14 p.), "aš jaučiu, kaip grimstu amžinybėn" (17 p.), "šioi ilgai užtrukusioi kelionėi" (20 p.), "einu tolyn į žmones" (20 p.), "kur keliausiu, kur aš pasidėsiu, nuo skliautų slysta saulės skaisčiai" (27 p.), "o dienos lėkė, lyg išsišandę paukščiai į erdves" (31 p.), "pašėlusiai jaunystė lėkė" (31 p.), "aš kiūntu tolyn kukliai" (34 p.), "einu per sūtemas ir žolę" (36 p.), "žinau, kad mes keliaujam ir keliaujam" (41 p.), "matau didžiulį laiko upę, srovenančių tolyn be atvangos" (43 p.), "seku tą judesį, lyg upę sraunių ir pats į ją grimstu" (45 p.), "palengva kiūntu griuvėsiais" (46 p.), "nešu dalią prakeiktą, kaip šunio" (49 p.), "einu ir nieko negaliu suprasti; žmogus džiaugiesi dar, kad eini" (48 p.), "keliu šuva sulytas sunkiai slenka, tartum gyvenimas tolyn" (48 p.), "žmogus vieną kartą težydi, bebradidamas gilų purvyną" (51 p.), "slidus ir nuodėmingas mano kelias, bet aš visvien tolyn judu" (56 p.), "taip iš dienos dienon, kaip slunkius, keliauju rudeno keliais" (59 p.) ir tt.

Toji gyvenimo kelionė anaipol nėra kokia abstraktinė alegorija, kaip pvz., A. Jakšto didaktiniame eilėraštyje "Kelionė":

Pasaulis šitas regimas
Iš nebuvimo išvestas,
Ilgon kelionės priręgtas,
Ranka pastumtas dieviška...

Ei, ten ir mano tęsiasi
Kelionė per gyvenimą...

"Dulkių ežere" autoriui, ne taip kaip Jakštui, ir pats kelionės tikslas neaiškus. Jis tik jaučia, tiesiog fiziškai jaučia, tą nepaliojamą laiko srovenimą:

Aš nežinau, kodėl ir kur keliaujam,
Jaučiu tik tai padangių ritmą ir tave.
... jaučiu —
srovėna metai, valandos ir kraujas
į skaisčiai tvaskančias erdves... (42 p.).

Pagaliau net ima skonis tuo nuolatiniu judėjimu:

Būt gerai taip klaidžiot visą amžių,
lyg sapne. Apsvaigusia galva. (38 p.).

Antras įvaizdis, kuris šalia to neperstojančio žengimo tolyn būdingai išskyla rinkinio eilėraščiuose, tai — sūtemos ir naktis: "teka vandenys, kraujas ir metai virš audros ir nakties sukurių" (16 p.), "sugrįš aušraiš begalinių sūtemų" (20 p.), "krinta žemės žvaigždžių milijonai ir nugarimsta nakties vandenynan" (22 p.), "lai pasileidžia juodos kasos tartum naktis padėbesyse" (28 p.), "žvaigždžių lietus ant mūsų krinta rudens naktužėje tamsiojo" (29 p.), "akysna papūtė vėjelis drungnas, po kojomis naktis sudribo" (35 p.), "o iš po žemių sūtema srovėna, lyg šaltas vėjas iš kapų" (45 p.), "tik staiga ant manęs nusileidžia begalinė nakties tyluma" (49 p.), "vienok... nedrįsta pasakyti: — Štai, paskutinė ašara nukrinta, ir blėsta kruvina naktis" (56 p.), "ši

žodžių, o ta įgula bemaž pusmetį ji maitino, nekeldama dėl to balso. Bet keliantis į naują vietą, jau reikėjo kaip nors šį dalyką sutvarkyti. Tad jis ir atnešė pas kleboną savo medžioklinį šautuvą. Esą negalys dabar kartu pasiimti. Gal klebonas sutiktų kol kas jį palaikyti. Suprask, jis čia dar pasirodysis ir, aišku, ta proga sutvarkysis ir visokias dar nebaigtas savo sąskaitas.

Klebonas, žinoma, suprato, kad tasai tipelis tik akis nori jam apdumti, bet tai pasakyti jam buvo per sunku net tokiam nenau-deliui kaip šis veterinorius. Geriau jis dėjosi, slaptos jo minties nesupratęs ir priėmė tą šautuvą pasaugoti.

Kaip klebonas teisingai ir buvo manęs, veterinorius čia daugiau nbeepasirodė, ir tasai šautuvas visiems laikams liko klebonijoje ant sienos kaboti.

Šauti tuo šautuvu klebonas niekad nebuvo šovęs, nors veterinorius net ir šovinių buvo palikęs. Bet ilgai jam net pradėjo patikti, kad ir jo bute toks įmanrus dalykas, kaip medžioklinis šautuvas, ant sienos kaboti. Tai buvo tarsi žyme, kad ir jis ne toks jau avinėlis, kaip išrodė. Gryna ranka ir jo nepa-imsi! O kai besišnekučiuojant išėdavo kartais kalba apie medžioklę, klebonas net pasiduodavo mažai tuštybei dėtis, jog ir jame nemažas pramuštgalvis slypi.

— Darbus kiek apsiavikius, reikės ir man išeit po laukus pamaklinėti ir kokį žuikį terkštelt. Gardus kepsnys, — sakydavo jis, tarsi jam "terkštelt žuikį" būtų toks įprastas dalykas, kaip jo šeimininkei prie koto pritvirtintu nudėvėto kaliošo padu plekštelt siena belapiuojančių musę.

Bet tuo viskas ir baigdavosi. Klebonui "apsiavikyti darbus" niekad nepavyko ir, nors žuikiai, visai pamiršę atsargumą, atstrikėdavo net į šventorių, šautuvas savo vietoj kabojo ir kabojo. Jis taip ilgai ten kabojo, kad ne tik vorai, tardami, jog iš ten jis pajudintas nebus, įsitaisė jamė mustų skerdyklą, bet net pelės pradėjo žiūrėti, ar jo vamzdžiai nebūtų gera vieta lizdui susi-sukti. Tokio tyrinėjimo metu viena pelė kažkaip nelaimingai net vidun nuslydo ir, negalėdama išlipti, ten taip pašvinko, jog ne tik klebonas, bet ir šeimininkė su visomis pagalbininkėmis ilgai uostinėjo visus kampus bei plyšius, ieškodama, iš kur tas bicu-rus kvapas sklinda, ir niekaip negalėjo surasti, nes niekam ne-atėjo galvon prikišti nosį prie šautuvo vamzdžio.

naktis, rodos, amžius jau tęsiasi, prarijusi visas žvaigždes" (58 p.) ir tt.

Tai ne Maironio "ramios malonios vasaros naktys", tai klaiki ir slegianti naktis:

Išsiskleidė naktis bekrasčė,
tartum tamsi mirties gėlė. (36 p.).

Nakties ir tos nuolatinės kelionės, kurios ir prasmė neaiški, motyvai teikia visai rinkinio poezijai pesimistinį atspalvį:

...regiu tuštumą klaičių,
į kurių užsimerkęs žengiu. (7 p.).

Drauge kyla skausmingas klausimas, — ne šauksmas:

Aš jaučiu — mano akys pavargsta,
ak, Viešpatie, kada išauš? (58 p.)

O, vis dėlto, autorius negrimsta į beviltišką nusiminimą. Jo dar nėra palikusi gaivi viltis:

Jei ne viltis — aš būčiau miręs,
jei ne tikėjimas — kas būtų likę iš tavęs: —
visi mes būtume, lyg akmenys pilkieji,
sulindę į žemes. (20 p.).

Viltys, palaikančios žmogaus dvasią tose sūtemose, gražiai simbolizuojama Šiaurės žvaigždė:

Aš tavęs kaip išganymo laukiu,
tolumoį tavo veidą regiu:
kaip bekrasčė naktis apsiniaukia,
tu, lyg ašara, riedi dangum.

Aš jaučiu tavo spindulį graudų
neregėto skaistumo veide...

Kuo aršesnė naktis viešpatauja,
tuo aiškiau spindi Šiaurės žvaigždė.

Tas šviesus simbolis sukonkretingamas ir mylimajai moterimi. Trumpučiu, bet įspūdingu ir labai gražiu eilėraščiu poetas apdai-nuoja meilę, kaip didžiulį moralinės jėgos šaltinį gyvenimo varge:

Sirdis per amžius daužos
ir vėtroj supasi javai,
o mylimosios akys graudžios
pro girių sūtemas melsvas,
lyg tekanti ašara, riedi dangia.

Aš apilyšęs ir nevalges
dėl tos aušros einu ugnin.
Aš nežinau, kur mano kelias baigias;
tik tai — kol tu šioj žemėj gyvenai,
man nebaisus tamsiausias vargas. (12 p.).

Kitas šviesus pragiedrulyš treminio dalios apkartintame gyve-nime tai netektosios tėvynės ilgesingas prisiminimas ir džiugi jos neabejotino prisikėlimo viltis. Tėvynės ilgesio motyvai labai dažni mūsų tremties lyrikoje, betgi poetas laimingai išvengia nebeskaniai salstėjęsį vaizdų ir šabloniškos potiotinės retorikos, o randa paprastų, bet pagaunantių žodžių apie giliam, kaip marios, liūdesį skendinčių gimtųjų šalių:

Skaistus birželio rytas švinta
virš šiaurės ūkanų pilkų;
ateik, Aukščiausias, mūsų nuraminti,
ateik, kaip vėjas, Lietuvos laukų,

atnešdamas šlamėjimą beržynų,
gaudimą liulančių rugių —
atnešk mums mūsų laisvės žinią
žydiuotų vasaros dangum.

Taip netoli šalis brangių,
matyti jos padangę nuostabią šviesi,
laukuose vasara banguoja
giliam, kaip marios, liūdesy. (15 p.).

Bet, deja, visa tai dabar tik šviesūs prisiminimai ar gražios viltys. Realusis gyvenimas tačiau nykia tamsus ir toks kasdieniškai pilkas, netgi menkystos pilnas; tikra bala:

Ir taip tas šautuvas gal dar metų metus ten būtų kabojęs, jei ne Šukienės vištukai.

Gyveno ji visai šalia klebonijos savo sulinkusioj pirkaitėi, prie kurios buvo tik kelios lysvės daržo pusmaišiu bulvių pasodinti ir keliems kopūstų bei kitų daržovių daigams padiegti, tarp kurių ji buvo įpratusi dar prisėti aguonų. Jos žydėdamos atstodavo dirvos taupymo sumetimais nebepalikytą darželį ir labai praversdavo pasninko dienomis valgiui paskaminti. Gyvajį Šukienės ūkio inventorių sudarė tik katinas ir kelios kasmet jos pačios iššperinamos vištos. Iš tokio savo ūkio ji ir mito, šiek tiek prisidurdama už vilnų kedenimą, plunksnų plėšimą ir kojinių mezgimą apylinkės moterims. Bet ji buvo ir tokiu savo gyvenimu patenkinta. Klebonas, kaip ir nė vieno kito, taip ir jos, eidamas pro šalį, nepalikdavo nepakalbines.

— Kaip lakais Joniene? — klausdavo jis, pamatęs senę, lys-vėse besiturkiant.

O ji visuomet atsakydavo:

— Ačiū, tėveli, kol kas Dievulis laiko.

Toks maždaug būdavo jų kasdieninis pokalbis. Bet vieną die-ną, klebono užkalbinta, Šukienė tarė:

— Blogai, klebonėli, nelaimė mane užgriuvo.

— Na? — nustebė klebonas.

— Varna pradėjo vištukas neštioti, — paaiškino senė.

Vištukas mažas daiktas, bet tokiai vargetai jau didelis. Tad klebonui Šukienės labai pagailo. Juk tie višteliai vienintelis jos turtas. Bet varnos nepamokins, kad bent tokios vargšės viš-tukų negrobstyti. Todėl tik pagailavo, išpeikė varną, kad tai bicu-rus paukštis ir, pataręs rūpestingiau vištukas saugoti, nu-ėjo. Bet kai Šukienė ir atnų ir trečią kartą ta pačia bėda pasi-skundė ir pagailau net apsiavė, klebonui tiesiog širdis sugrudo. Neišmanydamas, kaip tuos Šukienės vištukas apginti, jis va-landėlę mindžiukavo prie tvoros, už kurios, šluostydamosi skepe-taitės kampu akis, senė saugojo tuos savo vištukas, apsiginkla-vusi nukritusiu tvoros statiniu, tarsi pasitruošusi ne su varna, bet su pačiu vilku susiremti.

Bet staiga jis ryžtingai tarė:

— Na, tu palauk. Mes tą varną pamokinsime, kaip vištukas grobstyti! (Bus daugiau)

Lietuvybė JAV valstybės stiprėja

"OPERETŲ" JUBILIEJAUS PROGA

Bene "Alduose", J. Brazaitis, laikinosios Lietuvos vyriausybės 1941 metais premjeras, ne-persieniausiai išreiškė džiaugsmą, kad 18.000-tinė emigracijos banga "aiškiai sustiprino lietuvių išeiviją Jungtinėse Valstybėse". Jis džiaugėsi, kad sustiprino ne tik senąją kartą, kuri didelė dalis jau reorganizavusi, bet naująją ten gimusią. Gi VLIKo pirmininkas M. Krupavičius laiko svarbiausiu tremtinių uždaviniu Amerikos kontinente — sustiprinti Tėvynės meilę 100.000 tėvynainių, prieš daugelį metų pasirinkusių šį kontinentą, persekiojami tuometinės caro priespaudos...

Kad tremtiniai šį uždavinį atlieka rodo prieš tris savaites sekmingai atšvęstas "Operetės" jubiliejus. Išstius 35 metus sekmingai kėlęs lietuvišką dainą ir muzikinį meną, šiuo jubiliejiniu koncertu, savo narių sąstata turėdamas jau didesnę dalį tremtinių ir tremtinį dirigentą, choras gražiausiai patiesino minėtų asmenų viltis.

Tuo įsitikino daugiasimtinė minia, susirinkusi balandžio 23 d. Labor Lyceum salėje Brooklyne, N. Y. Kad kiek ir pavėluotai, koncertą — jubilejų — pradėjo Petras Juknys — choro "variklis". Jis trumpai ir įdomiai nušvietė choro veiklą, pristatydamas publikai dabartinę dainos ansamblių ir chorvedį, kompozitorių ir muzikos profesorių Kazimierą Viktorą Banaitį.

Visiems kartu sugiedojus himnus, pirma daina — Šim-

kaus "Vaičiavau dieną" — choras parodė didelę pažangą. Išsibarsčė šlame milžiniškame mieste, choristai dirbo daug — ypač moterys. K. V. Banaitis padėjo daug pastangų apvaldymui nepergeriausios balsinės medžiagos ir rezultate publika neatsidžiaugė repertuaru, kuriam buvo visa eilė naujų arba anksčiau retai girdėtų dainų. Klausytojai labai mielai priėmė dainas paties dirigento, vienintelio tebegyvenančio populia-riaus lietuvių dainų harmoniza-toriaus: "Beržų šakos žemai lin-ko", "Už jurių marių", "Atva-žiuo piršlys", "Oke motinėle, svečiai atvažiuoja" ir "Pasku-tinis vakarėlis". Paskutinioji daina susilaukė karščiausio pri-tarimo ir buvo kartota. Be to, choras dar išpildė St. Šimkaus "Ant tėvelio dvaro".

Lietuviškasis jumoristinės poezijos ir prozos meistras A. Gus-tausis paskaitė savosios kūry-bos. Buvo priimtas šiltai, gavo pridėti virš programos.

Aleksas Mrozinskas, veik-liausias iš New Yorko gyvenan-čių kelių tremtinių pianistų — Dulkytės, Rajauskaitės, Kepa-laitės ir kt. — vykusiai, kiek tai įmanoma senu fortepionu, inter-pretavo F. Chopiną išpildyda-mas jo "Nocturne Des dur", Paganini - Liszt kompoziciją "Etude" (medžioklė) ir Debussy "Prelude A moll". Publikai rei-kaujant kartoti, pianistas sce-non atlydėjo Antaniną Damb-rauskaitę, sopraną.

Lietuviškosios operos prima, atvykusi iš Chicagos, įrodė

kaip neteisingai Amerikoje yra skirstomas "didžiųjų daininkų" vardas. Daugelis taip vadina-mų "Metro" lakštingalų pavy-dėtų Dambrauskaitei pasiseki-mo, kurį ji vertingai užsitarna-vo šiame koncerte. Gera salės akustika išryškino daininkės balsą, technikos laisvumą, in-terpretaciją, čiumpančią už šir-dies kiekvieną, išsilavinusį ar muzikos "snobą". Antanina Dambrauskaitė pasigėrėtinai išpildė J. Gruodžio "Aguonė-les", "Rods parpulsis", "Tulpes" ir "Na tai kas" — K. V. Banai-čio — susilaukė nenumaldomo reikalavimo bisuoti. Operinei daliai dainininkė pasirinko J. Karavičiaus ariją iš operos "Grazina" ir mėgstamą ariją iš "Madame Butterfly" — Puccini, galiausiai dar pridėjo Gounaud "Fausto" Margaritos ariją. Gė-lės išreiškė publikos dėkingu-mą jai.

"Operetės" vyrų choras pa-teikė tris maršus: Šimkaus "Ge-ležinio Vilko", Griauzdės — "Su-tems tamsi naktužėle" ir paties chorvedžio "Žygis į Vilnių" — kuris buvo kartotas. Daugelis klausytojų pasigedo choristų jaunatviškos energijos, žygin uždegancio gyvumo — nors chorvedys pats prie pianino ir labai to iš jų reikalavo.

Koncertui pasibaigus, veiklieji vicepirmininkai — abu trem-tiniai, Jonas Gliudelis ir Ge-novaitė Strimaitienė, apdovano-jo nusipelnčius choro dainuo-tojus adresais, jų tarpe ir Ksa-verą Strumskį, buvusį chorve-dį ir nuolatinių lietuviškų dainų leidėjų, paskutiniu metu išlei-dusį K. V. Banaičio dainų rin-kinį.

Chore yra 53 choristai. Tokia būdu yra vienas didžiausių lie-tuvių chorų, šiuo metu. Sekan-tis choro pasirodymas numato-mas gegužės 7-tą dieną rengia-mam Tremtinių Draugijos bū-liuje — koncerte taip pat Brook-lyne.

New Yorko, Brooklyno, Bron-xo ir New Jersey lietuviai iš-siskirstė dėkingi "Operetėi" už tokį mielą vakarą. Daugelis tik pasigedo, kad šio kartu nebu-vo spaudos kiosko. Almus.

REDAKCIJAI PRISIŪSTA

Aidai, 1950 m. balandžio m. Nr. 4 (30), 145-192 psl. Turiny: vysk. V. Brizgys, Religijos ir mo-ralės vaidmuo tautos ir tautiš-kumo išlaikyme; Dr. Pr. Skar-džius, J. Jablonskis kalbininkas; Antanas Vaičiulaitis, Eilėraš-čiai; St. Barzdukas, J. Jablons-kis švietėjas; St. Prapuolenytės eilė.; Br. Stočkus, Technika dvasios kultūra; B. Brazdžionio eilė.; Al. Baronas, Išdavimas; Pablo Neruda eilė., versta J. Kėkšto; K. Pakštas, Keletas sam-pravimų apie Lietuvos ribas; plačiame apžvalgų skyriuje: li-teratūra, knygos ir žurnalai, menas, mokslas, religinis gy-venimas, visuomeninis gyveni-mas.

Užuovėja, Australijos lietuvių žurnalas, Metai II, Nr. 12, vasa-ris. Leidžia A. Liet. Kazimie-ro Draugija, Sidnejuje, redaguoja V. Kazokas, 20 psl. Mimeo-grafinis leidinys.

K. V. Banaitis, Liaudies dai-nos — vienam balsui ir forte-pionui. Du sąslaviniai, kurių viename yra "Aš šį naktį", o antrame — "Anksti rytą atsikė-liu" ir "Ei, liūliu, liūliu". Iš-leido X. Strumskis.

Runcė Dandierinas, Šilka ir Vilkai, Dainos vietinės ir sovie-tinės. Išleido Baitys Pavabaiys, Brooklyn, N. Y., 1950; iliustravo P. Osmolskis, 64 psl.

Pilka žemė, ir dienos, ir žmonės
susilieja į purviną balą... (51 p.).

Slopinęs nuobodulys ir savotiškas beprasmybės jausmas tingia apatija užlieja ir pakerta jėgas, marina troškimus:

Dar niekas tap tuščiai pasaulį negyveno,
tokioj keisto, kaip mano, padėty:
lėtai vienodos valandos srovėna,
tarytum nemigo naktis.

Nubodo man, lyg pasislėpus tykiai tūnot... (52 p.). Ir kyla ilgesys kokių galingo smūgio, kuris išblaškytų tą beprasmi mer-dėjimą, tą betiklį slinkimą gyvenimo keliu:

Dar niekad pavašario aš taip nelaukiau
ir jo ugningai žemėn trenkiamųjų žaibų, —
o kas — ar ne žaibai
požadina nukritusius balandžius,
ar ne žaibų ugnį, lyg dulkę, sudreba žmogus. (55 p.).

Ir junta tamsų nerimą, junta savyje slypinčias jėgas, kurios, rodos, kamžin ką galėtų nuveikti: .žtpna,

Aš visą tvarką žemėje sugriaučia
apimtas nerimo tamsaus. (57 p.).

Bet, deja, laikas nesustabdomai bėga, o jėgos išsenka be naudos:

... ir tyliai ašarą, žmogus nulieji
ant kelio ilgo ir bjauraus,
o skaisčių veidą vargas suraukšlėja
ir šviesius plaukus greit nuraus... (57 p.).

Belieka tada raminanti rezignacija, ironijos atmiešta:

Bet visvien — kartą baigsim kelionę
apie šią prakeiktą trobelę. (51 p.).

I pagaltoji sau žmogus:

jau gal per ilgai būsiu čia užtrukęs —
jau laikas būtų man namo... (53 p.).

Gausiomis ištraukomis buvo bandyta išryškinti būdinguosius, bent kaip recenzentui matėsi, "Dulkių ežere" poezijos motyvus ir parodyti, kaip pradžioje minėta, kad rinkinio autorius turi savo aiškų poetinį veidą, kuris atspindi kiekviename eilėraštyje ir tarytum jungia juos į vieną išsistinę lyrinę poemėlę apie sūtemų gaubiamo gyvenimo srovenimą. Ir kitiems tą patį tremties likimą kenčiantiems, dažnas autoriaus vaizdas, motyvas, jausmas yra artimas, nes ir pačių išgyventas. Kad ir šio trumpučio eilėraščio nuotaika:

Aš nežinau, kas toki esame,
ko pasilgstam mylimo žmogaus.
Kažko taip graudžiai vakaras užgeso —
kraujais paplūdo pakraštys dangaus.

Nebežinau, žmogus, ką atiduotumei,
kad kraujo to nebūt ir vienuos:
tegu srovėna mėlynas vanduo ten
skaidrus, ramus, lyg veidas mylimos. (26 p.).

Tiek šis pavyzdys tiek ir neviena aukščiau cituota ištrauka rodo, kad autorius moka rasti savo jausmui tinkamą vaizdą ir minčiai gražų žodį. Žinoma, yra ir silpnesnių vietų (kas gi jų išvengia?), bet jų nebeieškosime, nes jos nesugriaua bendro teigtamo įspūdžio. Viena tik norėtųsi priminti, kad autorius toliau neužsidarytų siaurame kelių motyvų rate, nes tada sunku bus išvengti pavojiaus, kad, jo paties eilėraščio žodžiais tariant, "mintis ir veidas greit nusidėvės". M.

Mac Arthur su rusais griežtas

Rusų gen. K. Derevianko pareiškė protestą, kam JAV kuriantis savo bazes Japonijoje ir Okinavoje. Mac Arthur protestą atmetė, pareiškdamas, kad tai jų reikalas; Okinava nesanti tarptautinėje jurisdikcijoje, tad dėl jos iš viso rusai neturi kę sakyti, o kai dėl karo bazių, tai esąs grynai karo vadų dalykas. Į protestą dėl atstatymo Japonų oro ir jūrų bazių, kas prieštarauja nutarimui nutraukti Japonus, Mac Arthur atsisakė, kad viskas, kas daroma, esą ne japonų, bet JAV ir Britų ir jų reikalas spręsti, ko jų dalinams čia reikią.

Naujas "Privateer" radinys

Švedų žvejai Baltijos jūroje netoli Gotlando sugavo gelbėjimosi liemenę su ženklų "USN". Spėjama, kad tai dingusio lėktuvo palaikas.

Bolševikų tardytojų paslaptis

Amerikos Psichiatrių sąjunga du gydytojai — Redlich ir Ravitz — iš New Haven pagrašė pareiškimą, kad bandymų rezultatai priėję išvadoms, kad totalitarinių kraštų tardytojai prisipažinimams išgauti naudoja žinomą nervų raminimo vaistą sodium amytal. Jų tyrimai įrodė, kad tai vaistais apsvaigintų žmonių dauguma netenka valios ir pasako viską, ko tik norima.

Kur kard. Mindszenty?

"Osservatore Romano" reiškia nuomonę, kad kard. Mindszenty, apie kurio likimą pasitaraisiais mėnesiais nebėra jokių žinių, bus išvežtas į Rusiją. Vengrų valdžia dėl šitokio pareiškimo nereagavo, nors nuo jo jau praėjo 3 savaitės.

Kristaus kapo drobulė

1 Gegužės 1 d. Romoje prasidėjo įvairių pasaulio kraštų specialistų kongresas, turintis išdiskutuoti Kristaus karsto drobulės klausimą. Tai yra Turino katedroje laikoma drobulė, turinti aiškių žymių, kad joje būta suvyniota vyro, kurio nukryžavimo, pradžioje šono ir daugelio smulkių galvos sužeidimų žymės ten aiškiai matomos. Jau 1898 m. tyrinėjimais įrodyta, kad visa tai nėra nutapyta, bet kuriuo nors kitu būdu atsiradę drobulėje.

Kongrese dalyvauja ir vienas kanadietis — kun. Adrien M. Malo, Montrealio universiteto profesorius, kuris skaitys referatą apie senovės žydų laidojimo papročius.

Šnipų bylų atgarsiai

Kaip žinoma, Valstybės departamentą apkaltinę komunistų globojimo ir laikymo savo tarnyboje bei specialiose misijose, senatorius Mc Carthy savo minėtą "sovietų šnipų galvą JAV" balandžio 8 d. atidengė. Esą, tai esąs Lattimore. Šis pareiškė griežtą protestą. Valstybės Departamentas užginciojo, kad jis kada nors būtų buvęs jo tarnyboje ir atrodė, kad Mc Carthy sugedintas. Jis betgi pristatė liudininką Budenz, buvusį komunistų ir jų laikraščio redaktorių, kuris patvirtino, kad redaguodamas iš partijos vadų gaudavęs instrukcijų, kaip elgtis su kairiariais žmonėmis. Tada jam buvę pasakyta, kad Lattimore turis būti vertinamas, kaip komunistams dirbanti stambi asmenybė. Dėl šio liudijimo tardymo komisija pasižadėjo bylą nuodugniai išnagrinėti. Lattimore kaltina Budenz tai darant savo asmeniškaus reik-

Baigti šaltą karą

JTO administracinis komitetas vienbalsiai priėmė kreipimąsi į pasaulio valstybes baigti šaltąjį karą, kuris sudaręs didelių pavojų.

Beabejo, tai paruošiamasis gestas numatomam Trygve Lie vizitui Maskvoje. Iš ten atėla žinių, kad jis būsiąs priimtas maloniai. Bet oficialių pareiškimų nebuvo jokių.

JAV kariuomenė Europoje

Karo departamentas paskelbė, kad Europoje esą 146.500 JAV karių, iš kurių 85.000 esą Berlyne ir apie 10.000 Austrijoje. Aviacijos bazės esą dvi — Wiesbadene ir Anglijoje. Japonijoje, Okinavoje, Korejoje ir buvusiose Japonijos salose esą 123.500 karių, kurių didesnę pusę — Japonijoje.

Grįžusių rusų likimas

Po karo, akivaizdoje didelių sovietų laimėjimų ir vakariečių bičiulystės su jais, senosios rusų emigrantų kartos tarpe buvo pasireiškęs judėjimas grįžti į Rusiją. "Baltiesiems" atrodė, kad carų imperialistinė politika vykdančioji sovietų Rusijoje jie jiemis tikrai jau bus vietos ir jie galės dirbti.

Vienas lenkų karininkas, sovietų koncentracijos stovyklose išbuvęs net 10 m. — nuo 1939 iki 1949 m. — pasakoją (rašo die Neue Zeitung), kad jam tose stovyklose tekę sutikti visą eilę tokių grįžusių emigrantų. Jų tarpe vienas buvęs dantų gydytojas, o kitas turėjęs automobilį prekybą. Jie ten patekė ne dėl kokio nusikaltimo, bet dėl to, kad pasaulio matę žmonės Sovietų Sąjungoje laikomi pavojingai.

Pasaulio pasipiktinimas

nepakenkė

Artistės Ingridos Bergman, dėl kurios moralinių ryšių su režisieriu Rossellini neseniai pasaulio spaudoje buvo keliama didelio triukšmo, paskutinė filma "Stramboli", režisuota to paties Rossellini, Italijoje pripažinta geriausia 1949 m. filma.

— LONDONAS. — Sausio 21-22 d. Londone įvykusiame lenkų Krašto Armijos delegatų (buvo iš Argentinos, Belgijos, D. Britanijos, JAV, Prancūzijos, Švedijos, Vokietijos) suvažiavime tarybos pirmininku perrinktas gen. Bor-Komorowski, Varšuvos sukilimo herojus.

— HAAGA. — Tik ką pasibaigusiose savivaldybiniuose Holandijos rinkimuose komunistai pralaimėjo net 27 vietas.

Fuchso bylos atgarsiai

Kanados užsienių reik. min. pareiškė, kad Fuchso vardas 1946 m. buvęs įrašytas į įtartinių asmenų sąrašą, sudarytą Kanadoje špiunožės aferos metu. Jis buvęs tarpe 436 asmenų. Iš jų vos 5 (jų tarpe ir Fuchs) buvę Anglijoje. Kiti įtariamieji buvę 150 Kanadoje ir 163 JAV. Kiekvienas kraštas turėjęs savus išaiškinti. Atseit atsakomybė dėl vėlyvo Fuchso išaiškinimo krenta britų saugumui. Pareiškimas buvo padarytas parlamente vienam atstovui užklausus.

Sovietų Ukraina šalina lenkiškus paminklus

Dar pereinamais metais spalio mėn. švenčiant "Sovietų — Lenkų draugingumo mėnesį" Ukrainos sovietų respublika nutarė parodyti "draugingumo" mostą ir dovanoti Lenkams tris lenkiškus paminklus buvusius Lvice. Tai yra karaliaus Jono Sobieskio, Aleksandro Fredros ir Kornelijaus Ujejskio paminklai. Balandžio mėn. jie jau pervėžti į Varšuvą. Sobieskio paminklas bus pastatytas jo buv. rezidencijoje Wilanowe, vietoje iki šiol prieš rūmus buvusio fontano vietoje, o kur bus pastatyti kiti du, dar nepaskelbta.

Lenkų šventės

Seniausios pradėta švęsti lenkų tautinė šventė yra gegužės 3 d., švenčiama atminimui 1791 m. gegužės 3-5 d. konstitucijos, turėjusios senąją Lenkiją — šlėktų respubliką — pakeisti į konstitucinę monarchiją ir suteikti jai jėgų atsispirti gresiantiems pavojams iš užsienio. Anos konstitucijos priėmimo ir jos gynimo rezultate senoji Lenkija — Lietuvos valstybė sulaukė antrojo padalinimo. Nepriklausomoje Lenkijoje gegužės 3 d. švenčiama buvo dar iškilmingiau negu naujos valstybės atstatymo lapkričio 11 d. Dabartinė komunistinė Lenkija, atsisakydama "nacionalistinių" tradicijų, gegužės 3 d. nešventė nuo 1949 m., o šimet, tautos šventę paskelbė gegužės 1 d. ir "išvadavimo" dieną — liepos 22 d. Gegužės 3 d. tuo būdu nuo šių metų bebus švenčiama tik laisvojo pasaulio lenkų.

Prancūzijos ūkis atkunta

Nors Prancūzijos komunistai nuolat stengiasi suparalizuoti ir palaužti krašto ekonominio gerbūvio kilimą, ruošdami streikus, sabotažus ir pan., tačiau, dėka toli pramatančių vyriausybės pastangų, Prancūzijos ekonominis atgimimas jau yra davęs pasigėrėtinų vaisių.

Praeitų metų vasara parodė, kad Prancūzija jau išgydė šio pasaulinio karo žaizdas daug greičiau, negu tai įvyko didžiaisiais istorinio atsistatymo laikotarpiais po 1870—71 ir 1914—18 m. karų.

Svarbiausieji Prancūzijos ūkinio atkūtimo reiškiniai buvo ryškūs Europoje jau praeitais metais. Pramonės mėnesinė produkcija Prancūzijoje jau 15-20 % prašoka prieškarinę produkciją. Naftos produktus, tiesa, Prancūzija turi importuoti iš kitur, tačiau elektrifikacijos srityje jie labai pažengę ir produkcija net 70 procentų energijos daugiau, negu prieškariniais laikais. Bedarbių Prancūzija turi, bet jų yra mažiau, negu turėdavo kitados.

Paskutiniųjų keturių mėnesių bėgyje Prancūzijos bankų ir pašto depozitinės sumos pasiekė fenomenališką lygį. Jos padidėjo net tris kartus, negu praeitais metais. Ir kas įdomiausia, kad frankas įgavo didelį gyventojų pasitikėjimą. Jeigu anksčiau ūkininkai, prekybininkai, matininkai ir kitokių profesijų žmonės savo pajamas stengdavosi paversti auksu arba vertingomis prekėmis, tai dabar jų akys įgavo pilną pasitikėjimą prancūziškais frankais.

Žemės ūkio produktų gamyba taip pat yra pasigėrėtinam stovyje. Praeitų metų kviečių derlius buvo aukščiausias paskutinių 11 metų bėgyje. Visos kviečių skolos užsienyje buvo išlygintos ir net eksportuota 600 tūkstančių tonų kviečių į kaimyninius kraštus.

Lenkijai gresia badas

Lenkija žemės ūkio kraštas, kuris duonos visada užtekdamo ir dar eksportuodavo. Sovietinės tvarkos 5 metų beį užteko, kad jai pradėtų grėsti badas. Kaip praneša Varšuvos radio, maisto ministeris H. Minc kreipėsi į Sovietų Sąjungos vyriausybę, prašydamas paskubinti prisuntimą grūdų. Laišką nuvežęs į Maskvą net specialus kurjeris. Esą daugely krašto sričių atsargos jau sunaudotos, o miestai duonos tetrį vos kelioms savaitėms. Kažin ar Maskva neprisiųs kaliosų vietoj grūdų?

— LONDONAS. — Dar pr. m. gruodžio mėn. Londono komunistų dienraštis, "Daily Worker" paskelbė, kad lenkų generolas, buvęs II korpo vadas karo metu, kalbėjėsis su JAV krašto gynimo sekretoriu ir vokiečių generolais dėl sukūrimo vokiečių armijos, kurios vadu jis pasidarytų. Gen. Andersui paspaudus, dabar "DW" dėl šios žinios jį atsiprašė ir, reikšdamas apgailestavimą dėl jo įžeidimo, primenant bendravimą su nacių generolais, visus savo ankstyvesnius teigimus pameigė.

— STOCKHOLMAS. — Vieton ilgus metus Švedijoje SSSR atstovavusios "draugės" Kolontaj, Maskvos atstovu paskirtas admirolas A. K. Radionov.

— VARŠAVA. — Sekant SS SR pavyzdžiu, Lenkijoje išleistas įstatymas, numatęs bausmes už darbininko neateitimą į darbą.

1948 m. Prancūzija eksportavo į užsienį vos tik 59 galvijų vienetų, gi praeitais metais galvijų eksportas jau siekė 20 tūkstančių vienetų.

Taigi, visos komunistų partijos pasukti Prancūzijos gyvenimą atgal į primityvizmą ir susmukimą — nuėjo niekais. O kur klesti gerovinis atgimimas, ten ne vieta komunistinei propagandai.

(Tęsinys iš praeito Nr.)

Katyną tiria tarptautinė komisija

Katyno apylinkių gyventojai gerai žinojo, kad miško dalyje, kuri žmonių vadinama Kosyje Gori, jau nuo 1918 m. yra Čekos — NKVD egzekucijų vieta, kur šaudomi pasmerktieji. Ten prie Dniepro upės kranto esančioj viloj nuo 1929 m. nuolat gyveno NKVD valdininkas, o ta dalis miško buvo aptverta tvora ir saugoma sągrybiu. Vietos gyventojai matė, kaip 1940 m. pavasarį į Gniazdovos stotį buvo atvežami ir iš ten uždarytais sunkvežimiais į mišką vežami lenkų arm. belaisviai. Vienas iš tokių liudininkų Krieviercovas yra šiuo metu vak. Europoje ir davė plačių parodymų gen. Anderso sudarytai komisijai. Iš vietos gyventojų pasakojimų toje viloje gyvenantį vok. karo policijos valdininką Voss sužinojo apie lenkų karininkų išžudymą. Jo paraginti gyventojai aptiko ir vietą, kur lenkai sušaudyti. Vossui pranešus apie atradimą savo viršininkui, kovo 29 d. vyriausioji vok. karo vadovybė davė įsakymą atkasti kapus ir išstirti lavonus. Tyrinėjimams vadovavo Breslau un-to teis. medicinos prof. Buhtz. Jam padėjo specialistai chemikai,

"Pravda Ukrainy" rašo, kad praejusieji metai žemės ūkyje buvo blogi. Visose ž. ūkio šakose neįsipildytas planas. Kompartijos paskelbtas sąrašas kolchozų, kurie neatliko numatytų darbų. Pastebima, kad kolchozuose buvo labai žemas darbininkų darbingumas ir daugely vietų panaudoti kolchozų įstatai piktam. Neįsipildytas cukrinių runkelių, medvilnės ir kt. produktų kontingentas. Kolchozininkai nepristatė jiems nustatytų kanapių, saulėgrąžų, linų, tabako ir gyvulių produktų normų.

Nei kiek negeresni reikalai ir Bulgarijoje. Komunistų spauda šaukia, kad kompartijos buvo nustatytą pavasario sėją baigti kovo 8 d., tuo tarpu pasirodė, kad iki to laiko buvo užsėta tik 10% sėjamo ploto. Didžiausia kaltė čia metama traktorių stotčių vadovams, kurie atliko tik 15% nustatytų darbų. Nesiseka komunistams, o kenčia tik okupuotų kraštų žmonės.

— VAŠINGTONAS. — JAV atsisakė duoti tranzitinę vizą pagarsėjusiam komunistų bičiuliui Cantebury anglikonų dekanui H. Johnson, grįžtančiam iš Australijos.

Ottawoje taip pat svarstyta galimybė sutrukdyti jo įvažiavimą į Kanadą, bet jis jau atvyko. Ir nenorint tokių svečių, sunkiau yra rasti išeitį, nes D. Britanijos piliečiams įvažiuoti į Kanadą nereikalingos vizos.

— FRANKFURTAS. — Bavarijos valstybės komisaru yra paskirtas vienas žymiausių JA V-bių katalikų veikėjų Dr. G. Shuster.

— TAIPEI. — Kinų nacionalistai vėl prašo JAV naujų milijonų dolerių paramos padėčiai stabilizuoti. Nacionalistai skelbia, kad Kinijoje esą 23.000 uniformuotų rusų, kad jie davę kinų komunistams 250 lėktuvų, 34 laivus ir prisiumę pagalbą povandeninių laivų.

— LONDONAS. — Britų vyriausybė Jordano karaliaus aktą, prijungimą prie Jordano arabų legiono valdomos Palestinos srities, pripažino. Kartu ji pripažino Izraelio valstybę de jure.

Šachmatai

Kada paskutinį kartą ukrainiečiai šachmatininkai su dideliu širdies skausmu turėjo užleisti lietuviams Toronto miesto turtai pralaimėjo 1:2 (0:0). Mūsų vyrai sukovėjo gana ryžtingai, įvairiai priešui daug baimės. Į pabaigą žaidimo mūšiškaai pritrūko "kvapo", kuo priešas ir pasinaudojo. Lietuviams garbės įvartį laimėjo A. Pulkauninkas.

Balandžio 30 d. įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp "Vyties" ir lenkų sp. kl. "Vita" vienuolių. Šį kartą mūšiškaai laimėjo 3:1 (0:0). Įvartius įmušo Buta 2, K. Astromskis 1. Ši lenkų komanda buvo iš senjorų klasės, kurios pirmenybėse ir mūsų vyrai dalyvauja.

Lietuvių futbolininkus atstovavo — varlininkas K. Lazauskas. Gynėjai: V. Akelaitis, Z. Paulionis; saugai: J. Gojka, J. Žukas, J. Luima, S. Krakauskas, J. Vėlyvis; puolėjai: K. Astromskis, A. Buta, A. Beresnevičius, A. Pulkauninkas, A. Supronas, B. Astrauskas, L. Kalinauskas.

Paskutinių lenkų reprezentantai sukovėjo gan ryžtingai. Neskaitant p. Vaitonio nesėkmės lydėjo pirmąsias lentas.

Futbolas

Vos tik pavasario saulei nušildžius menką šios žiemos pašalą, Toronto liet. futbolininkai reguliariai pradėjo treniruotis lauke. Pirmam sąnarių pramokimui po ilgo žiemos miego, balandžio 15 d. "Vyties"

Lenkijos primo žodis valdžiai

Kadangi visa bolševikinė spauda pastaruoju metu yra užversta šmeižtais prieš Bažnyčią ir "dvysininkus, o katalikams nieko rašyti nevalia, tai Lenkijos primas, Varšuvos arkivyskupas Wyszyński išganytojo bažnyčioje perskaitė "Laišką tikintiesiems", kuriame atremiami visi pagrindiniai šmeižtai.

Primas pirmiausia ir plačiausiai pasisako dėl šmeižtų prieš

— BUFFALO. — Balandžio 18 d. naktį policija čia suėmė du žymius padirbtų pinigų platintojus — Iraci ir Salli. Reikia laukti, kad netrukus bus išaiškinta ir likviduota visa banda. Iš Buffalo, N. Y., yra paskleista netikrų banknotų po \$10 kamačių ir po \$10 ir \$20 JAV.

priešas, bet ir kaip neturįs simpatijų iš viso Vokietijai.

Lenkų delegacija Katyne

Jau bal. 14 d., t.y. vienai dienai praėjus nuo vokiečių paskelbimo apie atrastuosius kapus, iš Krokuvos išvyko lenkų Raud. Kr. delegacija, vadovaujama Dr. T. Praglowskio. Jai sugrįžus, išvyko kita, vadovaujama prof. Dr. M. Wodzinskiego. Ši komisija Katyne dirbo penkis savaites — nuo bal. 29 ligi birželio 3 d. Ji ištyrė 4.143 lavonus. Liko neištirtas tik vienas kapas, kuriame spėjama esant 150-200 lavonų. Tuo būdu iš viso Katyne nužudyta apie 4350 lenkų karininkų. Visi nužudyti revolverio šūviu ir pakaušiai. Daugelio rankos labai stipriai surištos virve užpakalyje. Dr. Wodzinskiego įsitikinimu paskutiniai buvo nužudyti 1940 m. gegužės mėn. pirmoje pusėje. Tai matyti netik iš kūrų papuvimo laipsnio, bet ir iš rastų prie nužudytųjų užrašų, laikraščių ir laiškų. Labai reikšmingas yra majoro Ad. Solskio dienoraštis, labai detalai vestas išširdes visą reikalą ir pažymėję, kad jo neabejotinai įsitikinimu išžudymas padarytas ne vėliau 1940 m. pavasario. Pažymėtina, kad prof. Naville yra žinomas netik kaip aršus nacių

komanda susitiko su "Ukraina" komanda, kuri yra viena iš pirmųjų aukšč. lygoje. Šias treniruotes pobūdžio rungtynes lietuviai pralaimėjo 1:2 (0:0). Mūsų vyrai sukovėjo gana ryžtingai, įvairiai priešui daug baimės. Į pabaigą žaidimo mūšiškaai pritrūko "kvapo", kuo priešas ir pasinaudojo. Lietuviams garbės įvartį laimėjo A. Pulkauninkas.

Balandžio 30 d. įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp "Vyties" ir lenkų sp. kl. "Vita" vienuolių. Šį kartą mūšiškaai laimėjo 3:1 (0:0). Įvartius įmušo Buta 2, K. Astromskis 1. Ši lenkų komanda buvo iš senjorų klasės, kurios pirmenybėse ir mūsų vyrai dalyvauja.

Lietuvių futbolininkus atstovavo — varlininkas K. Lazauskas. Gynėjai: V. Akelaitis, Z. Paulionis; saugai: J. Gojka, J. Žukas, J. Luima, S. Krakauskas, J. Vėlyvis; puolėjai: K. Astromskis, A. Buta, A. Beresnevičius, A. Pulkauninkas, A. Supronas, B. Astrauskas, L. Kalinauskas.

Paskutiniu laiku su sp. klubu atsisveikino vienas iš pavyzdgingiausių futbolo komandų žaidėjų K. Astromskis, kuris išvyko į JAV. Likę komandos nariai linki mielam Kazui kuo geriausios sėkmės naujoje šalyje.

J. Žugaitis.

buvusį "Caritas", nurodydamas, kad jo pagrindiniai šaltiniai buvo pasaulio, o ypač JAV, katalikų parama, o iš valstybės išdo nebuvę beveik nieko gauname, jei neskaityti mokesčio už išlaikymą į "Caritas" prieglaudas valdžios prisiunčiamų vaikų.

Valdžiai "Caritas" perėmus episkopatas buvęs privestas organizaciją panaikinti, tačiau negalys neprotestuoti prieš šmeižtus net nepatikrinus bylų, negalys neprotestuoti prieš valdžios naudojimą "Caritas" antspaudą.

Pasmerkę bandymą prieš vyskopus sukelti kunigus, bažnyčių atimtinėjimą ir suvaržymą katalikų laisvųjų bei teisių lauzymą, primas perspėja nuo katalikais save skelbiančių Bažnyčios ardytojų.

Maskvos pastangos išsieti

Tų pačių 1943 metų rudenį Katyną atsiėmė raudonoji armija ir čia atvyko didelė bolševikinė ekspertų komisija, kuri, suprantama, "išaiškino", kad lenkai belaisviai išžudyti nacių 1941 m. vasarą. Kai vienas užsienio žurnalistas paklausė kodėl lavonai yra žieminėje ap-rangoje, tai komisijos pirmininkas nemirktelėjęs atsėvė, kad, girdi, vokiečiai nužudė tyčia ap-rangę žieminiais drabužiais... Jų liudininkai pripasakojo visokių nebūtų dalykų. Tą patį jie kartoję ir Nurnberge.

Kur kiti?

Katyno miške atrasta apie 4350 nužudytųjų lenkų karo belaisvių karininkų. Jis visi iš Kozelskio stovyklos. Bet kur Maskvos budeliai padėjo apie 4000 Starobelsko ir 6500 Ostachkovo stovyklų belaisvių? Apie juos ligi šiol neturima jokių patikrintų žinių. Tik Kremliaus valdovai žino. Atleityje sužinos ir laisvais pasaulis. Remiantis turimais duomenimis yra pagrindo prileisti, kad Starobelsko aukos buvo nužudytos vietoje egzekucijų vietoje netoli Charkovo, o Ostachkovo belaisviai nuskandinti Baltijos jūroje ir Arkties vandenysse.

A. Bendorius.

Winnipeg, Man.

— Lietuvių klubas įstatuose turi įsirašęs sporto ir kitokių kultūrinių sričių rėmimą ir plėtimą, tačiau veiklos veiksmų, nors, gerai stovįs ir turįs salę, klubas daug galėtų pagelbėti. Atrodo, kad ir kitoms organizacijoms pagelbėdamos, galėtų neimti mokesčio už salę repetitijoms, koncertams ir kitokiems kultūriniais pasirodymams. Klubas galėtų įsteigti knygyną, skaityklą ir atlikti daug kitų kultūrinių darbų.

— Gegužės 14-18 d. Winnipege įvyksta Kanados Legiono suvažiavimas. Laukiama atvykstant bent 1000 atstovų. Suvažiavimą atidarys Kanados General. gubernatorius Alexanderis.

— Winnipego "Taikos Kongresas" labai išvystė savo veiklą. Prie kiekvieno namo padėjo po 1 egz. petičijos, kurioje Kanados vyriausybė reikalaujama negaminti atominio bombų. Bal. 29 d. gavėse taip pat buvo renkami parašai. Toje akcijoje daugiausia pasislymėjo ukrainiečių komunistai. Anglų nebuvo matyti.

— Buv. KLS Wpg. sk. parengimų komisijos pirmininkė p-lė Jakubėnaitė Marytė išvy-

ko į Torontą. Linkėtina jai naujoje vietoje nepamesti visuomeninės veiklos.

— Paskutiniuose "LB" nr.nr. labai aštriai puolami Wpg. dipukai ir dvasios vadas už norą įstoti į lietuvių klubą. Daug kas stebisi gana keistu elgesiu, kurie jau būdami klube kliudė naujiesiems nariams į jį įstoti ir išranda "tvoras".

— Didžiausias Wpg. dienraštis "Wpg. Free Press" savo laiku buvo skaitytojus painformavęs apie Taikos Kongreso politinius uždavinius. Į tai atsiliepė Taikos Tarybos Wpg. skyriaus pirm. su protestu. Po kiek laiko į tą protestą atsakė p. Pronskus ir kitas lietuvis, paaiškindami tikruosius Taikos kongreso siekius užsienyje.

Bankrotai

Kanados Statistikos biūras praneša, kad 1949 m. bankrotų skaičius 31% padidėjo. 1066 firmų skolos siekė 21 mil. dol. Tai didžiausias bankrotų skaičius nuo 1934 metų.

Daugiausia bankrutavo po šio karo įsisteigusios įmonės, neturėjusios daug pinigų ir pri-tyrusių prekybininkų.

Winnipeg korespondentams

Kai kurie Winnipeg lietuviai piktnašiai pasiskaitę iš savo gyvenimo, veikimo korespondencijų. Žinoma, nėra namų be dūmų, bet argi korespondento tikslas juos dar labiau tirštinti? Aprašomei įvykiai ne tik iš kraipom, tendencingi, bet kartais tiesiog iš pirmo išlaužti.

Paimkime "T2" Nr. 13, skyrių "Winnipeg, Man.". Nesigilinant į neteisingas smulkesnias, korespondentas rašydavęs apie šeštadienio mokyklą, turėjo surinkti teisingas žinias, kurios tada atrodytų taip:

1. Mintį lietuviškai šeštadienio mokyklai steigti ir tam darbiui paskatinimą davė Tėvas Placidas F. M. Mokyklos organizavimu emėsi Lietuvių B-nės skyrius. Sušauktąjį suinteresuotųjų susirinkimą pravedė T. Placidas F. M. ir mokykla patalpas parūpino. Susirinkime nutarta naują mokyklą pavadinti "Winnipeg Lietuvių Šeštadienio Mokykla, išlaikoma Liet. Bndruomenės". Remti ją pasižadėjo Kat. Mot. S-gos skyrius, Božnytinis komitetas ir, tikimasi, visi, kurie šį reikalą supras. Mokykla pradėjo veikti prieš Vėlykas.

Išrinktame tėvų komiteto posėdyje nutarta mokyklos vedėjų ir mokytojų kviesti p. Ramončiūską, mokytoja p. Bujokienę. Religijos dalykams dėstyti, kurie būtini, bet nepri- valomi, Tėv. Placidas F. M.

2. Kanados liet. sūnų ir dukterų pašalpinės ir p. Vc. Januškos bylos aprašys negana parąšyti, kad išrinkta komisija iš pp. Matulevičiaus, Matuliono ir Urbono tai bylai vesti. Faktas lieka faktas, kad minėtieji asmenys pareiškė atsisakę. O kam prie p. Matulionio tas prierašas (KLT sk. pirm.)? Juk jau sausio pabaigoje įsisteigė Liet. Bnė ir nuo to laiko joks KLT sk. pirm. niekur nebefigu-ruoja.

3. Apie scenos veiklą pastatymų. "Aušros Sūnūs" buvo statomi kaip tik tuo metu, kada (gėda ir atsiminti) mūsų organizacijos

buvo savo plautynių aukščiausiame laipsnyje. Tikiu, kad jie tie, kurie korespondencijas rašo, sugebėtų parodyti tiek valios ir savo vienspalvius akinius nusiimti, tikrai suprastų (o gal ir suprantai), kad nuostolių davė ne veikalo pastatymas, bet viešpataujanti neapykanta, netolerancija ir savęs paaukštinimas kitų atžvilgiu.

Dėl naujai statomos komedijos "Buhalterijos Klaida" noriu pasakyti tik tiek, kad galima, jog kai kas (ne vienas) dėl savo asmeniškų, nepagrįstų ambicijų nebenori žvelgti tiesiai.

4. Apie mane pačią (... Šmaizienė dažnai aplanko sergančius...). Neaišku man, bet ir nenoriu žinoti, dėl ko taip parašyta. Tik turiu pasijauškinti, kad nė vieno ligoio Winnipege dar neaplančiau. Kurie mane pažįsta ir žino mano gyvenimo sąlygas, tuo nesistebės.

Visa tai suglaudus ir pridėjus ankstyvesnes korespondencijas noriu paklausti: "Kur gi mes, mieli broliai lietuviai, šiuo keliu nueisime?" Vietoj to, kad savo pavyzdžiais, savo žmoniškumu išklutume, savo artimo meile švytėtume, mes dantis sukanė laikome saujose purvo gniūžtę ir laukiame progos paleisti ją tuo ar kitu nemėgiamu adresu. Ypatinai gi tuo pasitarinėjama Stalino padlaižiams, kurie turi progos iš mūsų gražiai pasišaipyti.

Kam dergti savas lizdas? Gana vieną kartą tos neapykantos, to pašinių kaitiojimo į gyančius žaizdas. Visi, visi laukia širdingo bendradarbiavimo. Jei tokie būt nebegalim, jei nebegalim būt tolerantiški, neimkim plunksnos ir rankas. Korespondentu gali būti tik tas, kuris sugeba įvykius aprašyti taip, kaip buvo, o ne taip, kaip jam pačiam būtų labiau patikę. Geriau nieko — negu šališkai ir neteisingai.

V. Šmaclienė.

Hamilton, Ont.

Gavėnijos laikotarpis

Turtinas parengimais prieš gavėninius gyvenimus Hamiltono lietuvių kolonijoje buvo užbaigtas tradiciniu parapijos užgavėnių blynų parengimu. Prasišėjęs gavėnijos susikaupimo metas pakeitė kolonijos gyvenimo veidą, suteikdamas jam išvirsinio ramumo, bet tuo pačiu lyg pasakodamas, kad gyvenimo svorio centras persikėlė iš išorinio žmogaus pasaulio į vidaus pasaulį. Gausiai lankomos Tėvo Jėzuito J. Borevičiaus misijos buvo šio vidujinio gyvenimo rodikliai.

Mūsų sportininkų laimėjimai Hamiltono Districto CYO krepšinio lygos turnyre šią įprastą gyvenimo rimtį maloniai pajaušino. Paminėtina, kad iš dešimties turnyre dalyvaujančių parapijinių komandų Vilniaus Aušros Vartų parapija iškovojo antrąją vietą, o pirmąją vietą atiteko St. Patrick parapijos komandai. Vyskupas F. T. J. Dr. Ryan, dažnai stebėdamas krepšinio turnyre lietuvių rungtynes, parodė savo dėmesį ir prielankumą ne tik lietuviams sportininkams, bet ir mūsų kolonijai. Bendrai lietuviai yra daug nuosirdžios paramos sulaukę iš Jo Ekscelencijos.

Kristaus prisikėlimo šventę atšventusi kolonija, kurią paminėtina praturtino ir pajaušino svečio kun. Mžrimo įnašas, parodė pirmuosius gyvenimo suaktyvinimo žingsnius. Tai puikiai matoma ir jaučiama iš ruošiamų parengimų, minėjimų bei pagyvėjusios organizacijų veiklos.

Maldos Apaštalavimas

Gyvojo Ražančiaus Brolija balandžio mėn. meldėsi intensyvia, kad Dievas gražintų mus į laisvą Tėvynę.

Anna Kaskas koncertas

Balandžio 29 d. pirmą kartą Hamiltone koncertavo garsoji Amerikos lietuvių Metropolitano operos solistė Anna Kaskas. Koncertą ruošė Aušros Vartų Sv. P. Marijos parapija, kuri nuosirdžiai globojo ir rėmė Hamiltono Mayor L. D. Jackson. Koncertas įvyko Memorial School Auditorium.

Pasirodžiusi dainininkė buvo sutikta šiltais aplovismentais. Klausytojai džiaugėsi turėję progos išgirsti turtiną pirmąją dainininkę programą. Koncertas buvo tikrai didelė šventė Hamiltono lietuviams.

Repertuarą, susidedantį iš lietuviškų dainų, operų ir operetų arių bei modernių baladžių, dainininkė išpildė lietuvių, anglų, prancūzų ir vokiečių kalbose. Auditoria šiltais palydėdavo kiekvieną numerį aplovismentais.

Atsidėkojant dainininkei už vertingą koncertą buvo įteikta graži raudonų rožių puokštė. Malonų pastebėti, kad gerb. dainininkė, nors gimusi Amerikoje, plati jos biografija buvo išspausdinta programoje, gražiai kalba lietuviškai ir nevenčia kalbėti savo gimtąja kalba į plačią publiką. Tuo ji parodo, kad neatsisakiusi mūsų brangaus turto — tėvų kalbos — galima pasiekti profesinės garbės ir kartu sėkmingai atstovauti lietuviams.

Vietinė anglų spauda, tiesa, trumpai, bet šiltais atsiliepė, iškelama sodri ir stipri balsų populiarus jauno Metropolitan operos kontralto — Anna Kaskos. Kp.

Rembrandto eskizai buvo pardavinėjami po 100 guldenų. Šiandien už juos moka šimtus tūkstančių.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda naujausius įvairių rusių laikrodžius. Galima išgauti žiedų, Toronto suvenirų; parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darą garantuoja.

Kainos prieinamos.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

272½ QUEEN ST. W. TORONTO.

SIUNTINIAI Į SOV. RUSIJĄ

Mes vieninteliai Kanadoje turime stačią iš Maskvos koncesiją siuntiniams. Reikalaukite informacijų EMCO PARCEL CO 1823 Lincoln Ave., Montreal, Que.

LIETUVIŠKA RŪBŲ VALYKLA TORONTE

RE-NEW

Sav. J. Šinkūnas

Atidaryta nuo 8 iki 7 val. vak., šeštadienį iki 5 val. vak. Valo, prosina ir pataiso visokius rūbus ir skrybėles. Surenka Nylon kojinių nubėgusias akis. Priimame iš namų ir pristatome į namus.

415 Ronceswallles Ave (kampas Howard Park Ave) Tel. LL1451

Susirgus kreiptis į

YARMEY CLINIC

slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey 314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. KL 7146

LIETUVIŠKA VARTOTU BALDU KRAUTUVE

J. Dagot — Daujotas

Perka, parduoda ir taiso įvairius senus baldus, permuša minkštus baldus. Atlieka poliravimo ir išbaigimo darbus

2190 DUNDAS ST. W. Toronto 3, Ont. Tel. LAkeside 2324

Dėmesio!

LAIKRODININKAS

Kazimieras Tutlis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi greitai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis ir įsitikinti.

Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

EUROPEAN WATCHMAKER

Nuo gegužės 1 d. iš 827 Queen St. W. PERSIKELĖ 807 Queen St. W. Toronto, Ont.

IVAIRENYBĖS

Pabūkim matematikais

Yra matematikų uždarinių, kurių sprendimas — atsakymas iš pirmo žvilgsnio atrodo visai neįtikėtinas, bet vis dėlto yra tikras. Štai vienam vokiečiui į galvą atėjo klausimas, per kiek dienų 10 asmenų, valgančių kartu pietus, gali išsemti visas persėdimų galimybes ir vėl pietus valgyti lygiai taip pat su sėde. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad tam ilgo laiko tarpo nereikėtų. Bet pasirodo, kad vis dėlto reikėtų net 9900 metų. Neįtikėtina? Tad paskaičiuokim.

Perstatinėjimų teorijoje yra vienas labai paprastas sprendimo metodas. Paimkim pavyzdį. Tegul yra trys asmenys: A, B ir C prie stalo. Jų persėdimams yra 6 galimybės: ABC, ACB, BAC, BCA, CAB ir CBA. Jei bus 4 asmenys, tai persėdimų rezultate gausime jau 24 gruputes, jei 5 asmenys — jau 120. Patikrinant, kiek persėdimų galimybių yra, reikia tik sudauginti prie stalo dalyvaujančių asmenų numerius — 1. 2. 3. 4. 5. 6. ir tt. Pamatysim, kad kiekvieno naujo asmens prisėdimas duoda tiek pat kartų daugiau persėdimų galimybių. Šiuo metodu skaičiuojant, 10 asmenų persėdimų galimybių gauname net 3.628.000. Jei tokie persėdimai būtų daromi 1 kartą per dieną, reikėtų kaip tik 9.900 metų.

Galima prisiminti ir kitą uždarinį, kadaise apvylusį vieną persų šachą. Visi žinom, kad šachmatų lentelėje yra 64 langeliai. Pavadimas sako, kad šachmatai būvę išrasti Persijoje ir jie labai patikę, anuometinam šachui. Susižavėjęs, jis pasiūkė išradėjų ir paklausęs kokios dovanos jis norėtų už savo išradimą. Tas atsakė, kad jis tenorį gauti tiek kviečių grūdų, kiek išeis dedant ant pirmo langučio du grūdus, ant kiekvieno

Kitrnu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadienis pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto. (kampas 94 Laws St.) Tel. LYndhurst 0052

Dantistas

Dr. Chas. OKUN

838 Dundas St. W. Toronto (kampas Euclid Ave).

Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822.

BR. BUKOWSKA, R. O.

AKIU SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadienis pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto. (kampas 94 Laws St.) Tel. LYndhurst 0052

AKIU SPECIALISTAS

L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Išdiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis. 470 College St. W. Toronto Tel. RA 3924

LIETUVIŠKA AVALINĖS

TAISYMO DIRBTUVĖ —

PARDUOTUVĖ

Naujausios mados.

Prieinamos kainos.

Sav. IGNAS ASTRAUSKAS

414 Dundas St. West, Toronto

Tel. KE 3851.

no sekančio 2 kartus daugiau. Šachui pasirodė, kad tai juokingai menka dovana, bet apskaičiavus pasirodė, kad jie tiek kviečių dovanoti neišgali.

Paskaičiuokim, kas prisėdina geometrinę progresiją kiek grūdų šachmatų išradėjas paprašė?

Turtiniausias pasaulio žmogus

Jis turi pusantro bilijono dolerių ir jis nėra nei John D. Rockefelleris, nei Henry Ford II, nei, pagaliau, Marshal Field arba kas nors kitas, gyvenantis Amerikoje ar D. Britanijoje.

Tai yra Indijos princas Sir Oswald Ali. Jis yra valdytojas 300.000.000 dolerių aukso, kuris suldyntas į auksines plytas, o taip pat turi 200.000.000 dolerių vertės brangenybių. Jį patį ir jo didžiulius turitus dieną ir naktį saugo stipri ginkluota sargyba.

Jeigu kam kiltų galvoje klausimas: per kiek laiko būtų galima suskaičiuoti vieną bilijoną su puse dolerių? Į tai reikėtų atsakyti, kad, pav., pusantro bilijono dolerių, jeigu jie būtų po vieng dolerį banknotais, visi New York National Bank tarnautojai turėtų skaityti 21 metus ir 147 dienas. Taigi, "neilgai"...

Logiška

Pupkys sėdi smuklėje prie tuščio bokalo ir samprotuoja: — Kąžin ar dar išgerti ar jau nebegerti? Galva sako, kad nebegerti, o pilvas sako: taip. Hm. Galva juk protinga... pilvas kvailas... Bet protingas kvailas nusileidžia... Eil! Dar vienas!

Komplicuota situacija

Tai buvo praėjame kare. Į JAV Departamentą atvyko Vengrijos pasiuntinys ir iškėlė notą, kad Vengrija Amerikai skelbianči karą.

Priėmusis notą valdintinkas, neįėjai orietuojantis Europos reikaluose, Vengrijos pasiuntinį klausia:

— Ar Vengrija yra respublika?

— Ne, tai yra karalija.

— Tai turite ir karalių?

— Ne, tai ne karalius, tai armirolas.

— A, tai, vadinasi, turite karą laivyną?

— Neturime. Neturime jūros.

— Aha. Turbūt turite savo teritoriją?

— Taip. Turime.

— Kur ji randasi? Galbūt netoli Amerikos?

— Ne.

— Tai gal prie Rusijos?

— Taip pat ne.

— Tai kur gi, pagaliau?

— Prie Rumunijos.

— Tai, vadinasi, jūs skelbiate karą Rumunijai?

— Ne, mielas pone, Rumunija yra mūsų sąjungininkas...

Pasikalbėjimas

— Ar tiesa, kad aš esu labai maloni?

— Hm...

— Ir turiu akis jūrų vandens spalvos?

— Hm...

— Ir lūpas, kaip išsirusias uogas vasaros metu?

— Hm...

— Na, žiūrėkite, ponas esate iš tikrųjų labai simpatingas, mano gyvenime dar niekas nėra man pareiškęs tiek gražių komplimentų...

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. — — — Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuve atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

BUTO KULTŪRĄ

parodo knygas, dailės išdirbiniai, meno kūrinių ir

LUNA foto studijos

PORTRETAI

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO. TEL. PL 5717

KAZYS ARDAVIČIUS

LIETUVIŠKA RŪBŲ SIUVYKLA

Ivairūs užsakymai atliekami pagal naujausias Europos ir Kanados madas. Kainos prieinamos. 828 DUNDAS ST. WEST. TORONTO, Ont.

PETRAS KAIRYS

MESOS IR VIŠKIU VALGOMU PRODUKTU

KRAUTUVE ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — — — Tel. WA 0062 Viet mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti.

DĖMESIO!

Norėdami pirkti ar parduoti namus, ūkius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.)

Telefonai:

[staigos: AD 3588

Buto: LA 9458

Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone. Čia jūs susikalbėsite savo gimtąja kalba, rasite mandagų ir sąžiningą patarimą.

KIRPĖJAS

JONAS JOTAUTAS

932 Dundas St. W., Toronto, Ont.

— — — prieš lietuvių bažnyčią — — —

Kirpykla veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.

Išskyrus pirmadienius.

Telefonas: WA 9674

Motinos dienos minėjimas

Laikydami lietuviskų patriotiškumą, Toronto lietuviai Motinos dieną atšventė praėjusį sekmadienį. Minėjimas sutraukė daug žmonių, kad net didžiulė ukrainiečių salė 404 Bathurst St. pasirodė per ankšta.

Minėjimas prėjo tikrai šeimyniškos dvasios nuotaikoje, be jokios rengėjų reklaminės pompas. Minėjimą pavadusi LKM Draugijos pirmininkė vos teprišiminė, kad ji suorganizuavo Toronto skyrius, prisidėjus skautams ir mokyklai, kurios vaikučių programa, užėmė apie pusę laiko. O kas gi geriau tinka Motinos Dienai kaip vaikučiai.

Motinos dienos minėjimas ištikrų buvo pradėtas dar penktadienį susikaupimu — išpažinčių klausimu. Vietos kungams patalkinti buvo pakviestas iš St. Catharines tėvas Juvenalis Liuča O.F.M. Sekmadienį daugelis priėmė Šv. Komuniją. Pamaldų metu bažnyčioje giedojo p. Ščepavičienė ir svečias iš JAV Mačiulis, o smuiku grojo Kairys, vargonavo Dvarionas. Anna Kaskas, de ja, giedoti negalėjo, nes dar rytą išskrido į JAV.

Minėjimas salėje 3 val. pp. buvo pradėtas Marija, Marija giesme, kurią sugiedojo visa salė. Į garbės prezidiumą buvo pakviestos seniausios ir daugiausias vaikų išauuginusios motinos, kurių tarpe pirmavo 94 metų senutė Ona Augaitienė, išauginusi 10 vaikų ir turinti net 24 anukus. Programos pradžiai Strimavičiūtė paskaitė Nelės Mazalaitės "Tamsioji dėmė". J. Krilkauskas beletristine forma trumpai apibūdinęs motiną, paskaitė savo buities vaizdelį apie motinos pergyvenimus. V. Kastyčiūnė padėkavo Broniui Džionio "Motina", scena buvo perleista vaikučiams. Jaunutė šokėja, Janina Jančytė, pasirodymada net kelis kartus, pašoko keletą baletu numerį solo, pianinu paskambino dvi mažytės mokinukės — Kuniutė Irena ir Baikauskaitė Aldutė. Keletas mažyčių taip pat pasirodė su deklamacijomis. Grupelė skaučių išpildė motinai skirtą montažą. Damutė Ščepavičiūtė skambino pianinu, o po to eilę smagių dainelių sudainavo svečias p. Mačiulis akompanuojant p. Dvarionui. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Sergančios motinos aplankytos su gėlėmis.

LAS susirinkimas

Gegužės 14 d., sekmadienį, 2 val. pp. IOOF pastate, 229 College St., įvyks LAS Toronto skyriaus visuotinis narių susirinkimas.

Nariams dalyvavimas būtinas ir svarbus, sustijęs su būsimu Vietininkijos atstovų suvažiavimu — seimu. Sk. V-ba.

Atitaisyimas

Praeitame "T2" Nr. paskelbiant "Verslo" pranešimą apie šoferių kursų įsibrovę klaidą. J. Žemaičio telefonas yra ne LO 4308, bet OL 4308.

"Čiurlionio" ansamblis Toronto

P. Mikulskio vadovaujamas "Čiurlionio" ansamblis, pakviestas Kanados LB Toronto apylinkės Liaukinojo Org. Komiteto prezidiumo — LAOK, atvyks į Torontą š.m. birželio 3 d. ir The Eaton Co didžiojo salė koncertuos.

Naujas laikraštis

Gegužės 18 d. Toronte žada pasirodyti naujas laikraštis "Laisvoji Lietuva", kurį leis LAS, o redaguos rašytojas Jonas Nevardauskas.

Iš "Dainos" grupės veikimo

Balandžio 28 d. įvyko grupės mėn. susirinkimas pas narę Z. Užemeckienę.

Vakaro komisija pranešė, kad įvykę šokiai balandžio 14 d. parapijos salėje davė pusėto pelno, nors grėta-tą patį vakarą buvo kitas vakaras. Dainietės išreiškė padėką gerbi. klebonui kun. P. Azubaliui, už suteiktą veltui salę, tas sudarys keletą siuntinių vargstantiems tremtiniam.

Siuntinių komisija pranešė, kad išsiųsta 9 siuntiniai maisto po 20 svarų. Jie teko sanatorioms, seneliams ir studentams. Tartasi dėl surengimo dar kurių nors pramogų, kol oras atšils ir prasidės gegužinės. Paveista dviems narėms pasiteirauti salį.

Šiame susirinkime nutarta išsiųsti keletą siuntinių maisto ir drabužių. Tuo pasirūpins E. Žikorienė, A. Apeikienė ir O. Indrelienė. Beje, siuntinių pakuočių prašo padėkoti vyrams, kurie pastarąsias dvi siuntas pakuojo daug pagelbėjo. Taisgi, mūsų visų širdinga padėka tenka: broliams Abromaičiams, J. ir B. Yokubynams ir St. Kuzmickui. Be jų stiprios pagalbos, mes moterys, būtumėm labai pavargę.

Po susirinkimo šeimyninė Z. Užemeckienė pavaišino visas dainietes skaniais naminių pyragais ir įvairiais kitais skanėstais. Dėkingos už malonų priėmimą, kirstimės namučių.

Sekamčiam susirinkimui visas nars užkvietė narė A. Grubevičienė, 331 Lawrence Ave. West. Vaziuoti Young tramvajum iki Lawrence, poimti Lawrence autobusą ir vaziuoti vakarų link. Paprašyti konduktorių, kad pasakytų kur išlipti, nes autobusas sukasi į šalį ankščiau. Išlipus porą kvartalių eiti pirmyn. Taigi, gegužės 26 d. 8 val. vak. lauksime visų dainiečių ir prijauniančių labdarai atsilankymo.

M. F. Y-nė.

SUKIESTA — PAMESTA

Per A. Kaskas pagerbti pobūvių mėlyna p. Dvariono akrybelė pakelsta į šviesiai pilką. Paliktojo yra raidės R. P. Kreipitis tel. LL 8710.

Po SLA pobūvio salėje rastos pirštinės. Teirautis tel. LA 1250.

IŠNUOMOJAMAS

kambarys vienam arba dviem asmenims. Tel. LO 5238.

Gegužės 6 d. Jarvis Collegiate pilna salė torontiečių malonai praleido vakarą, gėrėdamiesi Anna Kaskas dainų ir arių koncertu. Tokio lygio dainavimo nepiniginęms lietuviams tik iš savų dainininkų ir tegalima išgirsti. Anna Kaskas dainos meno, jos švelniai, lengvai, be jokių didelių pastangų plaukiančio kontralto žodžiais neįsakyti. Ją teikia girdėti.

Koncertas buvo padalintas į dvi dalis, kurių pirmoje, greta Bacho, George, Haydno, Bizet, Halevy, Grudžio, Kačanauskio ir Naujallio kūriniai; antroje — Scott, Sprose, Paxton, Horsman. Beabejo, kulminacijoje stovėjo Halevy "Kukli laukų mergaitė" ir Bizet "Habenera". Jei Halevy kūrinį iš Anna Kaskos daugelis lietuvų išgirdo pirmą kartą ir susižavėjo, tai Bizet arija iš Carmen priminė mūsų Valstybės Operos sceną, kur ji dažnai aidėdavo, tačiau niekad taip žavingai ir užburiančiai. Pamatę kur progamoje įrašytą Halevy, dažnas šio koncerto dalyvis eis ten,

Gegužinės pamaldos

Toronto lietuvų parapijoje per visą gegužės mėnesį kasdien vakarais yra laikomos gegužinės pamaldos, į kurias atsilanko labai daug lietuvų. Pamaldos vyksta ta pačia tvarka kaip kad ir Lietuvoje šių pamaldų metu būdavo: visa bažnyčia gieda Dievo Motinos litanią.

Aplankykite ligonius

Šiuo metu Weston sanatorijoje gydosi 5 lietuviai: Sakalauskas, Ward N, kamb. 1; Bruzga, Ward N, kamb. 3; Delkienė, King Building, kamb. 5; Šalkauskienė Ward E, kamb. 27 ir Zabulionis, kuris greitai laiku tikisi aplieisti ligoninę. Artimiesnių žmonių Toronte neturi pp. Sakalauskas ir Bruzga.

Vaziuoti Dundas gatve į vakarus iki Keel Ave. ir čia persėdus į Weston autobusą, vaziuoti iki Weston.

Kazimierui Gečiui, St. Mitchell Hospital ir Viktorui Streikui, St. Joseph Hospital, yra padarytos sunkios operacijos. Abu ligoniniai jaučiasi gerai ir tikisi greitai laiku pasveikti. General ligoninėje III aukšte, Ward I, guli lietuvis Apolinaras Sakevičius, kuris dėl bendro nusilpimo kuriam laikui turės išvykti gydytis į Muskokoję esančią sanatoriją.

Vedybos

Gegužės 6 d., šeštadienį, Toronte lietuvų bažnyčioje sukurė šeimos židinį Robertas Kazlauskas su panele Regina Gylite ir Bronius Vaičiūnas su panele Gražina Ulaityte. Per abejus jungtines vargonais grojo svečias iš JAV p. Mačiulis, kuris šiuo metu Toronte vieš pas savo gimines.

Šeimos džiaugsmas

Benediktas ir Stasė Yokubynai gegužės 4 d. sulaukė dukrelės — Daivos Teresės Stasės. Motina ir naujagimė jaučiasi gerai.

PADEKA

Visiems sveikinusiems mane telegramomis, laiškais bei įteikusiems dovanas mano 15-kos metų operos darbo jubiliejinio koncerto, įvykusio Toronte, proga, širdingiausiai dėkoju.

Taip pat komitetui nuosirdžiai padėjusiems suruošti šį mano jubiliejinį koncertą, tariau bičiulišką acū.

Pranė Radzevičiūtė.

bet... kažin ar ras ten, kas atstotų mūsų mieliją Kaskas? Daugelis Anna Kaskas girdėjo pirmą kartą ir jos jau nepamirš. Atsimins, kad ir mes lietuviai turime tikrai didelę dainininkę — menininkę, ir tokią mieliją, savą...

Didžiosios dainininkės koncertui pasirenkamos programos numeriai į europinio koncerto stilių įpratusius žmones betgi stebina. Čia greta pirmiečių muzikos korifejų matome ir menkos vertės dalykų tinkamų mažajai scenai, keliančių tikminios entuziazmą. Juk dainininkė bisui sudainavo net Vaganaičio "Merginų vargai". Jos išpildyme ir jie nuskambėjo maloniai. Bet kaip tai atsiliepė kontrastu su (taip pat bisu) nemirštančią Schuberto "Ave Maria" arba klasišku "Tėve Mūsų", kurio autorius dainininkė nepasakė.

Solistei akompanavo bene žymiausias Toronto pianistas Leo Barkev, išpildęs taip pat porą dalykų solo — Chopin Nocturne in C Minor ir Albaniz

Mielą idėją draugų

VYTAUTĄ KRIKŠČIŲ ir ELENĄ PAŠKAUSKAITĘ.

sukūrus šeimos židinį, sveikina ir linki daug sekmės ateities gyvenime.

Toronto Ateitininkai.

Adomėno 3 veiksmų komedija

SVETIMOS PLUNKSNOS

statoma gegužės 13 d., šeštadienį, Ukrainiečių salėje 404 Bathurst St.

Pastatymas J. Jagėlos. Dekoracijos J. Bakio. Po vaidinimo SMAGŪS ŠOKIAI grojant džazui. Įėjimas 75 cent. Pradžia 7 val. vakaro. Pelnas skiriamas studentams paremti. Toronto Atkų kuopa.

LAS suvažiavimas — seimas

Gegužės 20 d. Toronte mieste įvyks Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Kanados Vietininkijos II visuotinis skyrių atstovų suvažiavimas — seimas.

Suvažiavimo — seimo programa: 11 val. Šis. Mišios lietuvų parapijos bažnyčioje 941 Dundas St. W., 12 val. seimo posėdis 229 College St. I. O. O. F. Hall.

Kiti dienotvarkės punktai bus paskelbti vietoje. Suvažiavimo — seimo tikslas, pagal naują LAS statutą perrinkti visus Vietininkijos Valdomuosius Organus ir aptarti kitus svarbius politinius ir organizacinius klausimus.

Visi skyriai yra prašomi punktučiai prisijusti savo atstovus ir aptarti pageidavimus suvažiavimui.

LAS Kanados Vietininkijos Valdyba

"Dainos" šokiai

Gegužės 20 d. 8 v. vak. įvyks "Dainos" grupės šokiai YMCA College ir Dovercourt salėje. Dainietės nuosirdiai kviečia atsilankyti visus kas tik mėgsta šokti ar bendrai pasižmonėti. Pelnas skiriamas labdarai.

Apsigyveno prof. St. Kairys

Šiomis dienomis į Torontą iš Guelph miestelio persikėlė žinomas muzikos mylėtojas pro. Steponas Kairys. Čia jis yra gavęs gerą darbą, o atliekamu nuo tiesioginių pareigų laiku žada pasižvesti visuomeniniam darbui ir ypač savo numylėtam smuikui.

Pobūvis — koncertas

Birželio 2 d., penktadienį, 8 val. vak. Toronto Lietuvių Studentų Sąjunga ruošia smagų pobūvį — koncertą Newman klubo patalpose.

Sevilla. Puzas tarp solistės patsirodymų deklamacijomis užpildė aktorė Dalia Maurukienė ir Toronto vyrų choras, vedamas A. Narbutas.

Koncertą suruošė KLMB Toronto Apylinkė, Motinos Dienos išvakarių proga, skirdama jį pagerbti motiną. Dėl to tai koncertą pradėdant buvo pasveikintos motinos, išvedant į sceną vieną seniausią Torontą lietuvų motiną — p. Treigienę, kuriai buvo įteikta dovanėlė ir gėlių. Gėlėmis gausiai apdovanoja solistė, akompaniatorius, o taip pat deklamatorė ir choro vedėjas, išdalinęs jas choristams.

Solistė dainavo salėje ant šio tokio paukštūnimo. Po koncerto ji iškviesta į sceną, kur rengėjos išreiškė savo padėką, apkradamos dar naujomis gėlių puokštėmis. Koncertas — minėjimas pradėtas Kanados himnu (piano) ir Marija, Marija (choras), o baigtas Lietuvos himnu.

Po koncerto įvyko solistei pagerbti pobūvis "Charda" restorame.

ALOK prezidiumo posėdis

Š.m. gegužės mėn. 6 d. įvyko pirmasis KLB Montrealio Apylinkės LOK prezidiumo posėdis, dalyvaujant pilnam narių sąstatui.

Posėdį apsvastyta ir plačiau išdiskutuota aktualiausias ir skubiausias komiteto uždavinys — visuotinis lietuvių registracijos priedimas. Šiam reikalui nutarta sumobilizuoti visas aktyviausias senosios kartos ir naujųjų lietuvių ateivių pajėgas ir tikimasi, kad šis darbas bus atliktas visoje pilnumoje.

Antras nemažesnis svarbos komiteto uždavinys — Birželio liūdnųjų dienų tinkamas paminėjimas. Šiam įvykiui rengiamasi visu rimtumu. Minėjimas bus prarvestas kartu su latviais ir estais ir turi virsti didžiule šių tautų antikomunistine ir laisvės reikalavimo manifestacija.

Reikia tikėtis, kad šiais metais, priešingai praėjusiems, minėjimas sulauks plačios lietuvių visuomenės pritarimo ir pasisekimo, nes jis organizuojamas visų lietuviškų organizacijų bendromis pastangomis. J.

Ateitininkų susirinkimas

Balandžio 30 d. lietuvių parapijos svetainėje įvyko Montrealio Ateitininkų kuopos susirinkimas, kurio pagrindiniu punktu buvo Otawos ir Montrealio Universitetų profesorius Dr. A. Paplauskas. Ramūno paskaita: "Kataliko uždaviniai šiandien".

Kalbėtojas gana plačiai išsamiai nušvietė katalikybės esmę bei jos vietą šiandieninėje visuomenėje ir ilgiau sustojo prie katalikų akcijos išvystymo bei reikšmės šių dienų pasaulio chaose, galutinai iškeldamas svarbiausius kataliko uždavinius katalikiškoje akcijoje bendrame visuomeniniame gyvenime ir pagaliau visuomenės kovos arenoje.

Pažymėtina, kad Dr. Ramūno kalbėjimo ir minčių dėstymo būdas yra labai gyvas, įdomus, drąsus, gyvenimiškas ir sugebą užimponuoti klausytojus nuo pradžios ligi galo. Ši paskaita ir po jos sekusios gana gyvos ir įdomios diskusijos patikimai susirinkimo dalyviams neįšildomą įspūdį ir gerokai papildė žinių bagažus praktiškais metodikais bei kitais akcijos klausimais.

Ta proga norisi priminti, kad Montrealio Ateitininkų kuopą yra užsimojusi po vasaros surengti ištisą paskaitų ciklą gyvenimiškiausiomis kultūrinėmis temomis platesniai lietuviškai visuomenei, kviečiant kalbėtojus geriausius ir populiariausius mūsų intelektualus. J.

Uždare konsulatą

Lenkų konsulas Montrealy uždarytas. Dė uždarymo priežasčių konsulas Semil nepada- rė jokie pareiškimo. Vieną nak- tį virš įėjimo kažkas pakabino užrašą: "Lenkijos išdavikai. Būsimas adresas — Sibiras".

Kanados žinios

Potvyniai Vakaruose

Manitobos provinciją ištiko baisūs potvyniai. Raudonajai upei vis kylant, jau virš 10.000 žmonių turėjo būti evakuota. Emersono miestas, esąs prie JA V-bių sienos, beveik visas apsemtas. Pačiame Winnipege šimtai karių ir civilių dirba be pertraukos statydami ir stiprindami pylimus.

Maišai Manitobon

Ontario premjeras Frost pasiuntė "SOS" signalą visiems Ontario ūkininkams bei piliečiams aukoti visus atliekamus bulvių maišus pasiuntimui į Manitobos prov., kur jie bus pavartoti potvynio grąsomų pylimų stiprinimui. Šie maišai siunčiami oro keliu į Winnipegą. Premjeras telegrafavo taip pat ir Quebeco premjerui Duplesis, pasiūlydamas visokeriopą paramą ryšium su Rimouski gaisru.

Žmogaus teisių įstatymas

Speciali senato komisija žmogaus teisių įstatymui paruošti gegužės 2 d. pranešė, kad ji norinti viską nuodugniai paruošti, tad tai dar užimsią gerokai laiko.

Nauja kviečių kaina

Kanados vyriausybė nustatė 1950 m. derliaus kviečiams po 1.40 dol. už bušelį. Tokia žema kaina fermeriai yra labai nepatenkinti ir reikalauja bent 1.60 dol. Pernykštė buvo \$1.75.

Britų lėktuvų fabrikai Kanadoje

Kanados vyriausybė Didžiosios Britanijos lėktuvų gamyklom pranešė, kad jei jos nori lėktuvais aprūpinti Kanadą, turi čia juos ir gaminti. Kadangi pagal susitarimą su JAV, Kanadai yra pavesta specializuotis naikintuvų srityje, tai Kanada nenorinti karo atvejy nuo lėktuvų gamybos centrų būti skiriama jūrų. Britų firmos sutiko, ir visa eilė lėktuvų gamyklų bus perkelta į Kanadą.

Studentų skaičius Kanadoje

1949-50 mokslo metais visuose Kanados universitetuose buvo 68.950 studentų. Yra numatyta, kad šiais metais universitetus baigs 16.797 studentai. Baigusių tarpe bus 807 agronomai. Turint galvoje labai didelę Kanados žemės ūkio produkciją, tai mažas skaičius.

Ku - Klux - Klan Kanadoje

Balandžio mėn. netoli Cornwall esančiame Newington kaimelyje pasirodė amerikoniškojo Ku-Klux-Klano papročiais paslaptingais baltais apsiaustais apsidėjęs kareivė 80 vyrų būrys, kuris savo veiklą pradėjo pastatyto kryžiaus sudeginimo ceremonijomis. Jie skelbiąsi pradėdą kovą su moterų nemoralumu. Pirmiausia daromi perspėjimai, o po to seks neklusniųjų terorizavimas.

Šviežiai sugaudyti rūkyti unguriai VĖI PARDUODAMI

Gaunama: Eatone ir lietuviškose krautuvėse Dundas gatvėje, išvežiojami kartu su duona latvio ir esto kepėjų rūkykloje 12 Willison Sq., Toronto, Ont. Telefonas PL 2434. Stunčiam ir į provinciją. — Kainos žymiai sumažintos.

Kas nori namus arba biznį

pirkti arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuosirdų patarimą.

Kalbame lietuviškai — Klauskite Peter.

REAL ESTATE BROKER JOSEPH GREEN

933 Bloor St. West. Toronto, Ont. Telefonas LA 4817

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĖ — KALBINĖ PAGALBA

Šurdamame geresnį darbą. Tarpininkaujame namus perkant ir parduodant. Parūpiname paskolą ir apdraudą. Atstovaujame įstaigose ir įmonėse. Sudarome dokumentus bei patvirtintus vertimus. Giname lietuvių interesus Kanadoje ir kituose kraštuose. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbininkai, studijavę S. Amerikos bei Europos universitetuose

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ont., Canada. Tel. KI 1494
Skyrius: 750 Dundas St. W., Toronto. Tel. WA 0006